

Domoljub

V Ljubljani, 14. junija 1939

Leto 52 • Štev. 24

Od samouprave ne odnehamo

V nedeljo, 11. junija je županska zveza izročila voditelju slovenskega naroda listine o častnem občanstvu 322 slovenskih občin. Pri tej priliki je imel dr. Korošec govor, v katerem se je med drugim dotaknil tudi samouprav. Rekel je, da je naše življenje v Jugoslaviji neprestana borba za samoupravo. Izrazil je upanje, da bomo končno vendarle prišli do samouprav, in sicer do takšnih samouprav, ki ne bodo Jugoslavije zrahljale, ampak jo krepile in utrdile.

Slovenski narod se je boril za samoupravo že od tedaj, ko se je zavedel svojih političnih pravic, to je od leta 1848. Tedaj, ko je bil postavljen slovenski politični program, so bile jasno podčrtane zahteve, da se slovenski narod upravlja sam, in od tedaj se je slovenski narod po svojih zastopnikih tako doma v Sloveniji, kakor tudi v dunajskem parlamentu, kjer se je krojila usoda slovenskega naroda, vedno potegoval za samoupravo.

Ko smo se Slovenci svobodno združili v težko pričakovani Jugoslaviji, so predstavniki slovenskega naroda zopet zahtevali samoupravo. Dobro so se takoj v početku Jugoslavije zavedali, da bosta le v samoupravno urejeni Jugoslaviji vladala mir in zadovoljstvo. Samo tako urejena država bo na znotraj zadovoljna in srečna, na zunaj pa močna. Toda zaradi strahu za svoje stolčke in svoj vpliv, so slovenski liberalci in Pucljevi kmetijci pomagali zglasovati centralistično vidovdansko ustavo. In ravno s to strogo centralistično ustavo so povzročili veliko nezadovoljstvo, zakaj Hrvatje in Slovenci so bili z njo izročeni izkoriščanju belgrajske črnšije. Centralistično usmerjeni politiki, med katerimi so zlasti slovenski liberalci vseh barv igrali zelo žalostno vlogo, so hoteli z lepa in z grda zatreti vsako samoupravno gibanje, toda ni se jim posrečilo. Razplamtel je boj in pojavilo se je hrvaško in nato tudi slovensko vprašanje. Boj za samoupravo ni ponehal do danes. In cilj, ki ga moramo doseči, so nam še vedno samoupravo, katere bomo dobili ob rešitvi hrvatskega vprašanja. Že davno bi bila Jugoslavija lepo urejena in zadovoljna država, če ne bi nas tlačil k tlom nesrečni centralizem.

Vsi vemo, zakaj zahtevamo Slovenci samoupravo. Mi hočemo s samoupravo doseči to, da bomo tiste stvari, katere lahko sami upravljamo, tudi resnično sami upravljali. Le Slovenci sami najbolje vemo, kje nas žuli čevlji in le sami si bomo znali najbolj urediti naša gospodarska in kulturna stremjenja.

Dandanes ima vsaka resnično napredna država neprimerno večji delokrog, kakor so ga imele države v prejšnjih stoletjih. Večših je vrhovna državna uprava skrbela za zunanjo

varnost in nedotakljivost in zato ji je bila mar v prvi vrsti močna armada, s katero je branila meje. Za vse drugo se je pa država bore malo brigala. Ni se brigala ne za gospodarstvo, ne za šolstvo, ne za zdravstvo, ne za socialna vprašanja. Bilo je vse bolj priprosto in enostavno. Danes pa se mora vsaka kulturna država in med take spada tudi naša, ozirati na nešteta vprašanja. Brigati se mora za izobrazbo in splošen napredek svojih državljanov, brigati se mora za zdravstvo, za kulturni napredek, za kmetijstvo in ne nazadnje za delavsko vprašanje. Na ta način se je delo, ki ga mora vršiti država, silno nakopičilo. In gorje državi, če mora vsa našeta in še druga vprašanja reševati iz enega samega središča. Državno središče, ki je v Jugoslaviji Belgrad, ne pozna točno razmer v posameznih krajih in zato je skoraj izključeno, da bi dobro in pravilno reševal neštete težkoče, v katerih se nahajajo posamezne pokrajine. Pa vzemimo, da bi jih središče države dobro poznalo, kako pa naj centralistično urejena država hitro rešuje na tisoče manj važnih vprašanj in zadev, ki bi jih prav gotovo bolje in veliko hitreje rešil vsak podeželski župan. Ali ni potrata časa, če mora nastaviti celo nižje državne uslužbenke minister? Nikakor se ni čuditi, da potem delo, ki potrebuje hitre in točne rešitve, zastaja in da nezadovoljstvo raste.

Naš najvišji program

Dne 11. junija je bila v veliki dvorani ljubljanskega Uniona pomenljiva slavnost. Slovenski župani so izročili voditelju slovenskega naroda dr. Korošču listine o častnem občanstvu ogromne večine slovenskih občin. Od 407 občin jih samo 85 ni smatralo za važno in hvaležnosti potrebno, da se poklonijo sinu slovenskega naroda, med zaslužnimi najzaslužnejšemu.

Pevski zbor »Ljubljanec« je pri tozadevni slovesnosti zapel več primernih slovenskih pesmi, igrala pa je godba »Sloga«. Navzoče so bile razne važne osebnosti, med drugim minister dr. Krek, ban dr. Natlačen itd.

Najprej je proslavljal v izbranih besedah dr. Korošca predsednik županske zveze Novak, nakar je imel naš voditelj dr. Korošec nagovor, v katerem je povedal tudi sledeče:

Gospodje župani! Za izkazano čast izrekam vam, vašini občinski odborom in vašim občanom najiskrenejšo zahvalo.

Življenje, polno neprestanih političnih borb, me je vzgojilo tako — ne zamerite mi, da govorim odkritosrčno —, da mi je kakršno-

Ljudstvo ima v samoupravno urejeni državi neprimerno večji vpogled in nadzorstvo, kako se uporablja denar, ki ga je država izvlekla iz žepov davkoplačevalcev v obliki raznih davščin, kako se davki uporabljajo in marsikatero zabavljanje izgine.

Toda centralistično urejena država bi bila morda na mestu tam, kjer je država narodno enotna. V Jugoslaviji imamo pa Srbe, Hrvatje in Slovence. Čeprav smo se prostovoljno združili pod eno državno streho in pod enim vladarjem, vendar imamo vsak svoje potrebe in svoje posebne zahteve, lastne samo enemu narodu. In vsem tem zahtevam in potrebam ni mogoče zadostiti v centralistično urejeni državi. Vsak narod bo sam najbolj vedel, kje ga žuli čevlji in le sam si bo najlažje pomagal. Marsikateri zakon ali naredba, ki je za Srbe n. pr. prvovrstna, je za nas Slovence ali Hrvatje lahko popolnoma neprimerna, če ne naravnost škodljiva in nasprotna narodnemu teženju.

Tisti, ki so proti samoupravni ureditvi države, neprestano govorijo, da bo s tem moč države oslabiljena. Kako strašna zmot! Vprašamo: Kdaj je družina bolj trdna, ali tedaj, če so vsi njeni člani zadovoljni, ali kadar zabavljajo eden na drugega? Odgovor je jasen. Slovenci, ki iskreno in brez pridržka ljubimo Jugoslavijo, želimo, da bi bila močna ter vživala v družini narodov ugled in spoštovanje. Zato smo neizprosni zagovorniki samouprav. Naj bi se nedeljska nada voditelja slovenskega naroda čimprej uresničila!

koli izkazovanje časti le malokdaj prijetno in dobrodošlo. Ta »malokdaj« nastopa vsakokrat ob volitvah, kadar vsako izkazovanje časti in vsaka hvala prinaša naši stranki vse večje in večje število glasov.

Vendar moram izjaviti, da sem zelo ponosen na to, da me je 322 občin, torej velika večina slovenskih občin, imenovala za svojega častnega občana. To imenovanje mi namreč očitno dokazuje, da me večina Slovencev in Slovenk ima vsaj malo, malo rada in da čuti, kako tudi jaz slovenski narod zelo, zelo ljubim.

Upravičen sem, da se naslanjam na mišljenje in sodbo slovenskih županov in se s tem ponašam. Odkar zaznamuje zgodovina v svojih knjigah tudi Slovence, je vedno bilo mišljenje županov, naj jim je bilo poverjeno kakršnokoli področje, odločujoče za slovenski narod. Valpeti so nas v dobi graščakov mučili in topli, a župani so bili kri naše krvi, živeli so življenje našega kmečkega ljudstva ter delili z njim vso njegovo usodo, dobro in hudo.

In tudi danes je ugled županov med slovenskim narodom zelo velik. Narod si jih volit v svobodnih volitvah. Vodstvo dobrega dela v

Kongres Kristususa Kralja

od 25. do 30. julija 1939

3000 - ne 300!

Ne 300, kakor je bilo pomotoma poročano, marveč 3000 ljudi bo ob priliki kongresa sodelovalo v veliki »Igru o kraljestvu božjem«. Pravzaprav bo sodeloval ves narod. Ne samo igralci, ampak tudi gledalci. Ta uprizoritev bo prvi poskus občestvene igre v tako velikem obsegu.

Preteklo nedeljo je na Stadionu bila prva ekupna vaja za veličastno igro. Igra bo živ prikaz boja med Bogom, ki ga zastopa nadangel Mihael s svojimi 700 angeli, s 1200 ljudmi nove krščanske mladine, ki bo s plamenicami v rokah ob vzklikanju vseh tisočev vernih obkolila Antikristovo druhal: kapitalistične, maioverne, neodločne hujskače, uporne in jo s svojim mogočnim nastopom prisilila na kolena pred najvišjim Kraljem. Antikrista pa, ki zastopa vse moderne, poganske, brezverske in materialistične zmote, pa bo pregnala s njegovega stolpa in nanj postavila simbolično svoja zastopnika, slovenskega fanta in dekle v narodni noši. Ta dva bosta govorila prisego zvestobe slovenskega naroda Kristusu Kralju, ki jo bo za njima ponavljal ves Stadion.

Igra sama je že po svojem ustroju tako dramsko učinkovita, da je že pri nedeljski vaji marsikdo nehote vzkliknil, kako veličastno, kako mogočno da to bo! Vtis bodo povečale še srebrne fanfare.

Veselo sporočilo iz Gorice

Nadškof Margotti je na povabilo našega gospoda knezoškofa, naj se udeleži kongresa, poslal pismo v slovenskem jeziku. Sporoča nam, da se bo z velikim veseljem udeležil zaključne kongresne slovesnosti 30. julija. Nadalje želi, vse dobro in blagoslov študijskim zborovanjem in kongresu sploh. K posvetovanjem in zborovanjem bo poslal preč. gospoda Jožefa Velcija. Tudi obljublja gospod nadškof, da bo svojim vernikom priporočal molitve za srečen uspeh tega kongresa, ki je, kakor sam pravi, današnjim časom tako primeren in potreben, in za katerega hoče tudi sam veliko in goreče moliti.

Glas od Sofle . . .

Zagrebski nadškof dr. Alojzij Stepinac je v posebnem pismu najavil svoj prihod na kongres. Z veseljem sprejema povabilo in bo poskrbel, da se bo tudi iz Hrvatske organizirala močna skupina, ki bo zastopala ta najmočnejši katoliški narod v Jugoslaviji. Vso organizacijo je prepustil vodstvu Katoliške akcije, in je s tem pač zadosti jasno pokazal, kako močno se zaveda važnosti letoš-

Dolžnost vsakega katoličana je, da zastopa vsak dan, ob vsaki uri in povsod ideje kongresa Kristususa Kralja! Številni darovi naj omogočijo izvedbo tega kongresa!

javnem življenju je položeno v njihove roke. Župani so tolmači narodovega mišljenja in narodovih želja. Župani so varuhi in zagovorniki narodnih pravic. Župani so po občinah izvoljeni, od naroda postavljeni narodni očetje in voditelji. Biti župan je veliko breme, biti župan pa je tudi visoka čast!

Župani pa so dandanes pri nas v državi tudi, ako jih gledamo s samoupravnega vidika, voditelji najširše izgrajenih, najsvobodnejše delujočih samoupravnih teles. Živimo v dobi borbe za samoupravo, za široke samouprave. Naše življenje v Jugoslaviji je prav za prav ne-

Pri nedeljski vaji je bilo navzočih okrog 200, večinoma mladih ljudi, ki so z velikim zanimanjem sledili razlaganju celotne igre. Igra je razlagal in že tudi preskušal posamezne zборе vrhovni režiser g. Ivo Peršuh. Njemu ob strani je dodeljen kot režiser zborov g. Davorin Petančič, ki se pridno vozi okrog po Sloveniji in vabi zборе, za pomoč v Ljubljani pa ima g. Peršuh še režiserja g. Ludvika Stancarja in g. Vladka Kosa.

Podeželje, posebno ljubljanska okolica, kaže za igro zelo veliko zanimanje in je pripravljena na sleherne žrtve, da bo uprizoritev lega mišterija nad vse uspela in zapustila neizbrisen vtis v sreči vseh, ki se je bodo udeležili. Tako so v nedeljo prihiteli na Stadion zastopniki z Iga, Tomišlja, Preske, St. Vida, Šmartnega pod Šmarno goro, Rudnika, Črnuč itd. Ne smemo seveda prezreti ljubljanske mladine.

Vsi ti so obljubili, da bodo vsak po svojih močeh spravili skupaj mogočno in številno skupino, v enotnih in slikovitih krojih, če bo le mogoče s prapori. Veseli nas, da je ravno mladina pokazala s svojo udeležbo na prvi vaji, da bo »Igra o kraljestvu božjem« zadeva vsega naroda. Obenem vabimo še druge, da pridejo k naslednji vaji, ki bo v nedeljo 25. junija ob pol 4 popoldne na Stadionu.

njega kongresa. Saj je hrvatska KA danes najodličnejša organizacija na Hrvaškem, ki brezhibno deluje in žanje vedno večje uspehe. — Prepričani smo, da bo udeležba iz Hrvatske zelo velika. Tako bomo Slovenci in Hrvati skupno v družbi velikih narodov manifestirali za svojega Kristususa Kralja!

Narod bo igral

Tako lahko rečemo o »Igru o kraljestvu božjem«, katere izvedba je določena v okviru slovesnosti kongresa Kristususa Kralja za soboto, 29. julija ob 6 zvečer. Režija (vrhovni režiser je g. Ivo Peršuh) si je zamislila nastop tritisočglave množice, ki bo tvorila zборе angelov, vernih, neodločenih, bojevityh, upornih, bogatih. . . Pisatelj igre N. Kuret pa si je zamislil sodelovanje tudi vse ogromne množice gledalcev. Zato bo imel vsak gledalec tekstno knjižico v rokah. Vse različne zборе je že organiziral g. Davorin Petančič, ki je prevzel režijo zborov. Besedilo igre je ravnokar izšlo in se sedaj razpošilja po vsej Sloveniji. Ta teden se začne prve vaje zborov, ki jih bodo sestavljali igralci iz vseh fara obeh slovenskih škofij.

Igralci so prevzeli nase velike žrtve, ker se jim ne bodo povrnil niti stroški za pot in prehrano in ne bodo dobili nikake nagrade za svoj trud. Priredba tako monumentalne igre, kakršne doslej v Srednji Evropi še ni bilo, zahteva ogromno stroškov. Prosimo zato vso našo katoliško javnost, da tudi z ozirom na to veličastno igro obilo daruje za kongres!

prestana borba za samoupravo. A te samouprave naj bodo po naši zamisli take, da ne bodo Jugoslavije zrahljale, ampak jo okrepile in utrdile! Mislim in upam, da smo vsak dan bližje tem našim načelom, katerih nositelji in predstavniki so ravno župani naših kmečkih občin.

Dobro upravljane občine, složna in zavedna slovenska domovina in močna ter nepremagljiva Jugoslavija, to je cilj in smisel vsega našega delovanja, to je končno naš najvišji in glavni program.

Zahteve slovenskih županov

Na rednem letnem občnem zboru Županske zveze, dne 11. junija, so sprejeli tudi sledeče zahteve:

1. razbremenitev občin v poslih prenešenega delokroga in izdatkih za te posle, zlasti vzdrževalnih stroškov za okrajna načelstva, katastrske uprave in meroizkusne urade, ki naj jih v celoti prevzame država;
2. poenostavitev poslovalnih predpisov za občine;
3. razširitev finančne oblasti občine na druge vire iz neposrednih in posrednih davkov, da se občini omogoči bolj smotrna porazdelitev bremen na prebivalstvo;
4. ukinitve vseh poslov in izdatkov občine za železniški in poštni promet;
5. sprememba knjiženja vplačanih davkov v smeri, da se bodo davki, kakor prihajajo, procentualno razdeljevali na državo in samoupravo, ne pa da se iz njih najprej zadovolji država, iz preostanka pa šele samouprave, kakor se to še vedno vrši;
6. sprememba sedanjih zakonov in uredb glede prispevanja k stroškom za osnovno šolstvo in osnovno strokovno šolstvo v smeri, da

Neredna stolica

upliva na ves organizem.
Dobro sredstvo za odvajati, ki zanesljivo deluje
in ima prijeten okus, je

DARMOL

prevzame sorazmerni del financiranja država, ki si je bila prisvojil pravico odrejati šolsko obveznost, vzgojo in obrazbo;

7. takojšnja otvoritev kredita za opremo kirurškega paviliona državne splošne bolnišnice v Ljubljani in sploh izboljšanje nevdržnih razmer v tej bolnišnici; da se bolnišnica v Mariboru končno dogradi;

8. večje upoštevanje dravske banovine pri državnih podporah za pasivne kraje, pri subvencioniranju javnih del na cestah, mostovih, propustih in pri hidrotehničnih delih, povečanje prispevka države na 1 km državnih cest v dravski banovini, upoštevajoč veliko obtežbo, pomen in promet teh cest, večje upoštevanje dravske banovine glede njenega deleža pri vseh materialnih izdatkih ministrstva za zgradbe, revizija porazdelitve državnih in banovinskih cest in povišanje državnih kreditov za javna dela v dravski banovini vobče;

9. sprememba zakona o lovu v smeri večje zaščite kmetijstva ter pooblastitev bana dravske banovine, da sme za to banovino določbe lovskega zakona sam spremeniti;

10. dovolitev polovične voznine po železnicah na ozemlju banovine županom kot izvrševalcem državnih poslov;

11. rešitev vprašanja sodobne ubožne oskrbe v smeri zgraditev velikih ubožnic ob sodelovanju države, banovine in občin ter popolne odprave sedanjega nesocialnega načina oskrbe od hiše do hiše;

12. občinski proračuni naj se rešujejo doma in ne pošiljajo v Beograd.

KAJ JE NOVEGA

DOMAČE NOVICE

d Nov jugoslovanski škof. Za pomočnika škofa vrhbosanske nadškofije je Sveta stolica imenovala dosedanega župnika iz Bosanskega Broda dr. Smiljana Čekada. Novi škof se je rodil 30. novembra 1902 v Donjem Vakufu. Gimnazijo je končal v Travniku, bogoslovje pa v nadškofijskem semenišču v Sarajevu. Po posvetitvi v mašnika je Čekada odšel v Rim in študiral na Gregorijanski akademiji. Tu je dosegel tudi doktorsko čast. V Sarajevu in po drugih krajih v Bosni je zavzemal važne položaje in je bil tudi dalj časa urednik »Katoliškega tednika«. Zadnje čase je bil župnik v največji katoliški župniji v Bosni, v Bosanskem Brodu.

d Člani komisije za prenos verskega zaklada. Pravosodni minister je imenoval za člane komisije za prenos verskega zaklada v last katoliške Cerkve sodnega inšpektorja dr. Ivana Bizjaka in dr. Mira Belčića. Tajnik omenjene komisije bo načelnik katoliškega verskega oddelka v pravosodnem ministertvu dr. Cirič.

d Gradbeni minister dr. Krek je 4. in 5. junija obiskal krški okraj, da si sam ogleda ogromno škodo v občinah, prizadetih po poplavi. V isti namen je prišel g. minister v Kostanjevico, kjer se je udeležil tudi procesije sv. Rošnjega Telesa. — V krški okraj je minister dr. Krek s seboj pripeljal načelnika za ureditev rek inž. Gagiča iz Beograda in inž. Juvana, Štrancerja in Fugino. Omenjeni gospodje imajo nalogo, da si ogledajo poplavljenne kraje in da takoj izdelajo načrt za ureditev reke Krke in njenih pritokov, ki so v zvezi s hudourniki. V ta namen je g. minister dr. Krek podpisal 100.000 dinarjev.

Slovenec - časten naslov

Pod pravkar navedenim naslovom čitamo v »Koroškem Slovencu« tudi sledeče:

>Kor ceni narodno družino, bo cenil tudi državno družino. Dober Slovenec svoje države ne bo izdajal. Slovenska narodna zavest te udeležuje v dvamilijonski slovenski narod, po katerem si član velikega in mladega evropskega plemena Slovanov. Daje ti pravo na dvatisočletno slovensko zgodovino, po kateri si v krvnem in duševnem sorodstvu z davnimi slovenskimi vojvodi, kmeli - svobodnjaki, branilci domače zemlje pred krvočnim Turkom in začetniki kmečkega dostojanstva v časih gospodarskega nasilja. Udeležuje te v duševno občestvo z velikani slovenskega duha. Slovenska knjiga je tvoja knjiga, slovenska umetnina tvoja umetnina. Slovenska beseda je posoda tvoje molitve in srednica tvoje kulturne in npravne rasti. Krvna in duševna sorodnost te veže z mladimi slovenskimi narodi, katerih število bo v desetletjih doseglo polovico evropskega števila. Že danes dobiva beseda »Slovan« nek doslej še nepoznan, blagoglasen prizvok, ki ga razodene dogledna bodočnost v vsej njegovi silni vsebini. Vse to in še več je tvoj duševni zaklad, ki ti ga posreduje slovenska narodna zavest.

d 80 let je živel kot ženska. V Derventi je umrla 80 letna »starka« Persa Cerič. Njena smrt je v Derventi izzvala pravo senzacijo. Ženske, ki so pripravljale vse potrebno za pogreb, so opazile, da pokojna »Persa« ni bila ženska, ampak moški. Persa Cerič je služila celih 20 let kot »kuharica« pri derventski orožniški postaji. Bila je v kuharskih umetnostih izborno podkovana. Nihče nikdar ni podvomil, da Persa ne bi bila ženska. Zdaj pa je prišla resnica na dan. Cerič je 80 let živel preoblečen v žensko.

Le zidar zna sezidati hišo

kakor more perilo čisto oprati le dobro milo Terpentinsko milo Zlatorog da gosto bela peno, ki z lahkoto odstrani vsako umazanijo. Le malo truda - in perilo je snežno belo, prijetno poduhteva in ostane dolgo trdno.

d 2967 odvetnikov je bilo v začetku tega leta v vsej Jugoslaviji.

d Nad 800 kg mesa je zaplenila v nekaj dneh kranjska policija, ker je bilo vtihotapljeno v mesto. Nekemu mesarju je policija v kratkem času zaplenila že tretjo večjo množino mesa, ker trdijo, da vtihotaplja živino v mesto.

d Skoraj 4000 brezposelnih je prenočilo v 6 mesecih v Delavskem domu v Celju.

Slovenec spoštovanje drugih narodov nikakor ni težko, le prerada se ta neoporečna slovenska vrlina prelevi celo v slabost, da slovenski človek ob spoštovanju sosedu pozabi lastno dostojanstvo. A samo posamezniki v narodu morejo grešiti, narodni voditelji se morejo motiti in narodni razvoj morda zavirati, narodne rasti pa ne more ustaviti nihče na svetu.

Še kot božji otrok ne moreš zatajiti svojega slovenstva. Korenine narodnosti so v najglobljih globinah duše, narodna zavestnost pa izraz božje in naravne zapovedi ljubezni. Ali je mar slučaj, da so narodni izdajalci vobče najredkejši v duhovniških vrstah, čeprav jim je njihov poklic v nadnarodnem?

Slovenska narodnost je torej vredna žrtev, če treba, velikih žrtev. Če tako zahteva čas ter njegove prilike, moramo biti junaki slovenske narodne družine, odločni, pripravljeno za vsako trpljenje in za vsako žrtev na oltarju narodne zvestobe. Kjerkoli stojiš na naši zemlji kot Slovenec, pobornik si dejavne državljanske zvestobe, član si mladega, zdravega naroda in plemena, junak si človečanske kulture. Tvoje ime ti bodi časten naslov!

d 150.000 din je odebri bil ban dr. Natlačen za nadaljevanje del na novi cesti Drašiči-Repica.

d 151.548 gasilcev je po zadnjih podatkih v Jugoslaviji.

d Zgodba o pametnem oslu. Mlekar Junus Arif iz vasi Dubove pri Peči ima osla, ki natančno ve za hišo vsakega gospodarja, katere mu Arif dovaža mleko. Vsako jutro Arif pripelje svojega osla v mesto, potem pa ga pusti, osel pa gre sam lepo od hiše do hiše. Kakor na povelje se ustavi pred hišo, v kateri stane Arifov klient; gospodar stopi iz hiše, odpre čep na posodi ter si natoči toliko mleka, kolikor ga mora dobiti vsako jutro po pogodbi. Čim pa pipo spet zapre, osel potegne in ko-

raca do prihodnje hiše. Ko pa obide vseh dvanajst hiš (tolikim gospodarjem namreč Arif prodaja mleko), pa se poda na »dogovorjeno mesto«, kjer ga že čaka Arif.

d Pet do blagostanja sreče in neodvisnosti Vam pokaže Hranilna posojilnica »Mož dom«, Ljubljana, Dvorakova 8. — Prospekti brezplačno.

d Brez težav deluje Darmol. K temu prijetnost pri uporabi: nobenega kuhanja čajev, niti požiranja kroglic in ne grenkih soli. Darmol je okusen kakor čokolada. Ne poskušajte z nepreskušenimi preparati, temveč uredite svojo prebavo s priljubljenim odvajalnim sredstvom Darmol. Dobi se v vseh lekarnah. Reg. 25.801-37.

d Z dvornim vlakom sta se 10. junija vrnila iz Nemčije v Beograd knez namestnik Pavle in kneginja Olga. Na topčiderski postaji so jima priredili slovesen sprejem, katerega so se udeležili zastopniki vseh najvišjih ustanov v državi. Berlinsko časopisje po odhodu kneza namestnika Pavla in kneginje Olge speš poroča o velikih slovesnostih, ki so jih jima priredili v Nemčiji. Omenja tudi darila, ki sta jih dala drug drugemu knez Pavle in nemški kancler Hitler. Hitler je poklonil knezu namestniku staro dubrovniški top, knez Pavle pa je Hitlerju podaril staro sliko nemškega slikarskega mojstra Konrada Kreutznacha iz Frankfurta ob Maini. To delo je iz leta 1525. in predstavlja papske zastopnika in govske hiše Fugger iz Florence, oblečenega v staro nemško nošo.

d Pri zaprtju ali pri motnjah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravnega »Franz-Josef« vode.

d Ali ni zaslužil, da mu kdo navije ušesa? Pojedel je 3000 din v bankovcih po 500 din svinjski trgovec Nedeljčević iz Šašincev pri Sremski Mitrovici. Nedeljčević je pred krat-

V spomin tajnika g. Mateju Tomazinu!

Gospod Matej! Glej, v slovo in spomin Ti pišem — Tvoj ubenec, danes 26 letni fant — naslednje vrstice. Ko sva prišla ob neki priliki skupaj, si me v veseljem predstavil nekemu gospodu in dejal: »Glejte, kako velike ubence imamo. Jaz sem ga učil v šoli.«

Zajokali smo vsi Tvoji ubenci iz cerkijanske fare, zajokali vsi, ki so Te poznali. Žalujejo v Cerkljah ob Krki, ko si tam ljudstvo štrinjast let ničel in vzgajal, ga hotel in delal tanjši? Žaluje tam sedaj vse, kajti nikoli več Te ne bo v krasni prosvetni dom, katerega si Ti napravil. Koliko truda in to, v te je stalo, ko si delal ljudstvu most čez Krko. In zdravstveni dom leto in pol postavil. Vodovod in druge pridobitve bodo pomnim rodovom pričale o podjetnem mladem duhovniku, ki je vse to naredil. In Tvojih lepih stvarnih pridig ne bomo več slišali... Bog Te je obdaroval s govorniškim darom. Ti pa si Stvarnika vedno v svojih lepih govorih proslavljal. Žal je cerkijanskim študentom, kajti zgrubili so velikega dobrotnika, ki ga bodo že takoj ob prvih političnih pogrešali... Žal bo novomašniku, ko Te ne bo, da bi mu govoril novomašni pridigo...

Za Teboj, gospod Matej, žalujejo povsod, kjer si imel kot tajnik JRZ nedeljske shode in kjer so Te ljudje tako radi poslušali. Ob takih prilikah si vedno opravil ev. mašo s pridigo in te v spovednici si pomagal. Bil si res duhovnik po Sreću Jezusovem in v plačilo Te je nebeški Oče poklical k sebi prav na prvi petek v mesecu. — Koliko tolažbe si delil bolnim, ko si jim prinesel večnega Tolažnika. Tolažil si revne, ko si jim razdal vse iz svojih skromnih sredstev, četudi si nisi mogel potem kupiti hlada, da si hodil v zahtih. Vesel si bil, da si pomagal ubogemu Plevicu na polju in kosci na travniku fare cerkijanske se te dni pogovarjajo o Tebi, saj si jih Ti učil v »Katoličkem domu«, bodisi pri igrah ali sestankih in

predavanjih. — Ko si zaradi režima bil pregnan od svojih Cerkljanecv, si potem, ko si bil tajnik JRZ, še vedno rad zahajal med nje, kjer so obujali spomine na tiste čase, ko so Te ob podružnični cerkvi čakali bajoneti. Komaj si stopil čez cerkveni prag, so Te obkolili bajoneti, menda jih je bilo trideset ter Te vlekli v ječo. Proti Tebi so pričali in prisegali, a se je pozneje izkazalo, da je bilo vse to laž.

Ko sva nekoč govorila, si mi kot funkcionarju stranke dejal: »Saj bi rad prišel k tebi v hribe, da se malo odpočijem, pa imam tu na tajništvu toliko dela, da ne morem pustiti.« Ti si delal vedno samo za druge, a nase si pozabil. — Pregledujem arhiv organizacije in najdem na enem Tvojem dopisu še spodaj pripisano: »Na vaš shod pridem jaz sam, če bom le živ in zdrav.« Kako čudno se danes berejo te besede! — Še več, dragi Matej, ko smo bili na nekem izletu ter smo prepeeli vse pesmi, a na Tvojo željo smo zapeli še tlelo:

In ti slovenski fantje,
bodo pokopani me,
bodo me spremili...

In res, glej, pokopali so Te slovenski fantje in Te spremili k temni jantici, v katero so Te položili. Dekleta so pa zasula s cvetjem Tvoj grob.

Dragi gospod Matej Tomazin! Vedno si gojil visoko spoštovanje do svojih cerkvenih predstojnikov in zlasti do svojega škola. In glej, kakor otrok pehiti v nevarnosti k svoji materi, tako si se tudi Ti zatekel v zadnji uri k svojemu školu, kateremu si omahnil v naročje, izmučen, a vendar kot hraber vojak na fronti — Ti na fronti Kristusovi. Z Bogom, Gospod naj Ti dá večni mir in pokoj! V molitvi se Te bomo vedno spominjali vsi, zlasti Tvoj hvalečni Adolf d. c.

kim napravil imenitno kupčijo, pa jo je hotel proslaviti, zato se je odpravil kroat. Krokral je in krokral in ko se ga je pičala že prijala, je postal »veličasten«: najprej je godcem plačal nekaj tisoč dinarjev, potem pa je kar na lepem iz dobro rejene listnice izvlekel bankovec za 500 din ter ga začel žvečiti. Ko ga je pojedel, je iz listnice izvlekel še drugega in nato še štiri. Ko je tako sežvečil šest bankovcev po 500 din, si je zavil brke in odšel iz kavarne. V teh težkih časih, ko revež gleda na vsak dinar, kako bi ga boljše obrnil, bi jih take vrste kroat zaslužil nekaj prav gorkih.

p Uradno poročilo o obisku kneza-naměstnika se glasi: »Obisk kneza-naměstnika Pavla in njegovega spremstva v Berlinu je dal priliko za izčrpno politično izmenjavo misli med jugoslovanskimi gosti in nemškimi »hločilni« osebnošmi. Razgovori, ki so potekali v odkrito prisrčenem in prijateljskem duhu, so se nanašali na vsa vprašanja, ki se tičejo obeh držav. Obe strani gledata v prijateljstvu, polnem zaupanja ter v tesnem sodelovanju, ki veže Jugoslavijo z Nemčijo in Italijo, bistven zinitelj pomiritve v Evropi, kakor tudi politike, katere cilj je dejansko vzajemno delo. Obe vladi sta trdno odločeni, da na tej jasni in čvrsti podlagi še nadalje poglobljata svoje medsebojne odnose na političnem, gospodarskem in kulturnem polju. V popolnem soglasju z italijansko vlado sta prepričani, da s to jasno politiko služita narodu in pomagata k zmanjšanju politične napetosti v Evropi in k zagotovitvi mirnega razvoja, ki jamči za življenjske pravice narodov.«

p Glasilo dr. Mačka »Hrvatski dnevnik« razpravlja o razdiralnem delu Stojadinovičevih prijateljev ter pravi, da je znano spomenico podpisalo samo 40 poslancev, senatorjev in drugih ljudi, ki pa so večinoma iz savske banovine. List pravi, da Stojadinovič še vedno

ne spoznava, da se je tako osramotil, da je popolnoma izključeno, da bi se mogel vrniti na vlado.

d Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava »Franz-Josefova« voda se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ort. reg. S. Nr. 204733.

p Bivši ministrski predsednik dr. Stojadinovič je začel ponovno rovariti proti sedanji vladi, kateri očita, da je pri pogajanjih za sporazum s Hrvati postopala napačno. Pristaši dr. Stojadinoviča napovedujejo, da bodo zaradi tega vložili v skupščini vprašanje, za katero

Ob 200-letnici bega belgrajskih frančiškanov v Zemun

Prav velike in veličastne jubilejne slovesnosti so imeli te dni frančiškani v Zemunu. Te svečanosti so bile prirejene v spomin na 650 letnico, odkar je bil ustanovljen frančiškanski samostan v Zemunu, na 200 letnico, odkar so morali belgrajski frančiškani bežati v Zemun in na stoletnico stolpa, ki ga je bila zemunskim frančiškanom podarila srbška dinastija. Pokroviteljstvo nad svečanostmi je prevzemel djakovski škof g. dr. Akšamovič. Prispelo je tudi mnogo gostov iz vse države. Ono soboto zvečer je bila v Zemunu prirejena veličastna baklada na čast jubilatoma-frančiškanom, v nedeljo ob 8 zjutraj pa je krenil iz cerkve Kristusa Kralja v Krunski ulici veličasten spoved proti Zemunu. Teга spreveda se je udeležilo tudi izredno mnogo društev s svojimi zastavami. Na čelu spreveda je bil križ, za njim pa je šla naprej

da se je izjavilo že okoli 100 poslancev in 40 senatorjev. To pa ni resnično, ker je podpisalo dotično vprašanje le 40 poslancev in senatorjev. Predsedništvo poslanskega kluba JRZ pa je že poslalo na vse poslance opozorilo, da bo vsak poslanec izključen iz kluba, kdor bi kršil njegovo disciplino. Značilno je, da so začeli pristati dr. Stojadinoviča delo proti sporazumu baš v času, ko je knez-naměstnik Pavle bil v Berlinu. — Rovarjem proti sporazumu, ki je za obstoj Jugoslavije življenjskega pomena, bo treba pač nekoliko ostreje stopiti na prste.

p Zaanimiv črnogorski glas. Casopis »Zeta«, ki izhaja v Podgorici, piše: »Zgodovinske posebnosti Črne gore ne more nihče tajiti, kakor nihče ne more tajiti zgodovinske posebnosti Srbije, Hrvatske in Slovenije. Ljudstvo v Črni gori nima samo svoje zgodovinske važnosti, ampak vse posebnosti lastnega gospodarskega, kulturnega in političnega življenja.«

d Častni doktor vseučilišča v italijanski Florenci je postal slovenski učenjak profesor Milan Rešetar. Ta gospod je raziskaval jezikovne hrvatske in srbske otoke v notranjosti Italije in italijanske vire o srbsko-hrvatskem prepovedu. Med Rešetarjevimi 400 deli, jih je več posvečenih Dubrovniku.

p Do sporazuma mora priti. Predsednik vlade Dragiša Cvetkovič je te dni v Karlovcu izjavil: »Malo smo zastali, da proučimo gotove okolnosti, toda v korist vseh nas Srbov, Hrvatov in Slovencev je, da do sporazuma mora priti. Ničesar ni prekinjeno. Glavno je, da obstoja dobra volja na eni in na drugi strani. Dr. Maček in jaz se nisva poslovila, temveč so le pogajanja malo zastala v korist splošne stvari. Sporazum mora biti tako delo, da bo trajno in da bo zadovoljilo upravičene koristi Hrvatov in Srbov. Za takšno delo pa je potrebno resno in premišljeno delo in to so glavni razlogi, da sva dr. Maček in jaz malo zastala ter proučujemo nadalje vse ono, kar je pogoj za rešitev tako velikega in narodnega vprašanja.«

d Predsednik vlade dr. Cvetkovič je 4. maja že v drugo s svojim spremstvom obiskal ljubljanski velesejem, da si natančneje ogleda izdelke posameznih tvrdk. Na pohištveni razstavi je naročil pri tvrdki »BOR« krasno opravo v slovenskem slogu za kmečko sobo. V predsednikovem spremstvu je bil tudi ban

dolga vrsta otrok. Nato je šlo žensko društvo »Katarina Zrinjska« iz Zagreba. »Obrtniško in pomočniško društvo« iz Zagreba, kulturno društvo »Jelačić« iz Zagreba, društvo »Zrinjski« s člani v starih narodnih nošah iz Zagreba, mnogo organizacij Katol. akcije in drugih ustanov iz Osijeka ter iz drugih mest. Za godbo je korakala častna četa podoficirske šole »Kralj Aleksander I.«, za njo pa duhovščina s križem. Poleg frančiškanskega provinciala so šli duhovniki v belih koretjih, odposlanec belgrajskega škofa g. Peter Vlašič, starešina zagrebških frančiškanov g. Avgust Šlibar in drugi. Od oficijelnih udeležencev v tem sprevedu sta bila zapažena odposlanca ministra vojske ter upravnik mesta Belgrad g. Isa Protič. Popoldne je bil v frančiškanski cerkvi slovesni blagoslov, ki je zaključil jubilejne svečanosti.

Presveto Srce Jezusovo

Ko je veliki katoliški voditelj irskega naroda Daniel o'Connell umiral, so bile njegove zadnje besede, njegova oporoka: *Moje telo zemlji, moja duša Bogu, moje srce Rimu!*

Ko je Kristus umiral, je tudi izročil svojo mater Janezu, svojo dušo nebeškemu Očetu, svoje srce pa je pustil prebosti s sulico, da bi s svojo srčno rano vidno pokazal nevidno rano svoje neizmerno ljubezni do človeškega rodu.

Ce govorimo o ljubečem materinem srcu, hočemo s tem zapopasti vso ljubezen in skrb, ki jo mati goji do svojih otrok. Ce govorimo o tistem, zagrenjenem človeškem srcu, hočemo s tem izraziti vse boje in notranje viharje, ki jih človek mora na zemlji prestati.

Ce govorimo tedaj o srcu Boga-človeka, je s tem tudi zapopadna vsa ljubezen božjega Sina do nas.

Nekje v Nemčiji je v cerkvi shranjena zlata žara, ki hrani srce umrlega škofa ondolne škofije. To naj bi pomenilo, da ljubezen dobrega pastirja ostane pri svoji čredi. To je samo zunanji znak ljubezni škofove do svojih vernikov. Srce je mrtvo!

Kristus pa nam je na zemlji pustil svoje čino Srce, ki neprestano noč in dan bije v ljubezni do nas v tisoč in tisoč tabernakljev po vsem katoliškem svetu.

Ce hočeš slišati, kako bije Srce božjega Sina v ljubezni do Tebe, tedaj pohiti pred tabernakelj, tedaj poklekni k obhajilni mizi. Ljubezen za ljubezen!

dr. Natlačen, ki je kupil stenski križ, umetnino ročnega kovaškega dela. Predsednik vlade je naklonil ljubljanskemu velesjmu 1.000.000 din kot prvi prispevek vlade k stroškom za novo sejmišče. Sedanje lesene razstavne zgradbe so doslužile in se letos začno zidati nove. Slovenska prestolnica bo s tem zelo pridobila. Predsednik je odobril podporo po 10.000 din tudi Spiošnemu ženskemu društvu in zvezi gospodinj, ki so priredile na velesjmu razstavo »Pregled slovanskih ročnih delc«.

d Novo kranjsko pokopališče je blagoslovil v nedeljo 4. jun. v škofovem imenu generalni vikar stolni prošt Ignacij Nadrah. Da so dobili v Kranju tako lepo pokopališče, kakršnega ni v Sloveniji, je zasluga vseh kranjskih faranov, ki so radi sprejeli žrtve za napravo tega pokopališča. Največ žrtev v to novo pokopališče pa je vložil kranjski dekan č. gosp. Matija Škrbec. Novo pokopališče je zgrajeno po načrtih prof. Ivana Vurnika iz Ljubljane

d Važna odločba državnega sveta. Državni svet je storil sklep, s katerim priznava občini pravico, da se more pritožiti proti odlokom, ki razveljavljajo njen preračun. Neka banska uprava je namreč zavrnila pritožbo občine proti njenemu odloku, v katerem se preračun ne odobrava. Občina se je pritožila na finančno ministrstvo, potem pa na državni svet.

d 20.000 din za poplavljenec v Strugah je kot prvo pomoč nakazal ban dr. Natlačen.

d 17 letnico, odkar so Italijani zapustili Šibenik, so v tem mestu slovesno obhajali 12. junija.

d Poslanski posveti za potrebe Slovenije. Dne 6. junija je bil v Cerknici redni mesečni sestanek slovenskih poslancev, katerega so se udeležili poleg senatorja Smodeja in podpredsednika Mihelčiča, poslanci: Gabrovšek, Stare, dr. Šmajd, Bitenc, Veble, Rigler, Smersu, Teuerschuh, dr. Ogrizek, Koban, Štrcin, dr. Lavrič, dr. Golja, Masič, Dolenc, dr. Klar, dn

Koce, Gajšek, Tratnik, Bajlec in Kranje. Po prihodu v Cerknico so poslanci imeli sejo, na kateri so se posvetovali o tekočih zadevah. Nato so po kosilu naredili izlet na Cerkniško jezero, ki je te dni polno kakor že 30 let ne v tako poznem času. Popoldne so nadaljevali sejo ter se zvečer odpeljali v Ljubljano. Ti vsakomesečni sestanki poslancev so ali v Belgradu, ali pa v katerem slovenskem kraju, da vsi poslanci spoznajo vse predele Slovenije.

d Italijanski prometni minister Beni, ki je prispel v Belgrad, da vrne obisk našemu prometnemu ministru dr. Mehmedu Spahi, je imel z njim več razgovorov o vseh vprašanih ki se nanašajo na jugoslovanski in italijanski promet. — Ko to pišemo, se je italijanski minister mimo Ljubljane že vrnil v domovino.

d Desetemu otroku je prevzel botrstvo predsednik senata dr. Anton Korošec in sicer otroku Jožeta Ribiča iz Hriba-Laz št. 44 pri Moravčah. Dobri, pošteni in krščanski družini ki mora odslej preživljati še desetega otroka malo Pavlo, rojeno 30. maja, je g. predsednik senata hkrati s lepim priznanjem naklonil velik dar.

d Zvezdni utrinki bodo deževali v letošnjem avgustu. Zemlja bo prišla v rep kometa »Hassel«. Tako prerokujejo zvezdoznanci. Bomo videli, če bo res.

d Cene pijači na ljubljanskem velesjmu so bile nekje sledeče: ljutomercan 18, rizling 18, haložan 16, cviček 16, bel dalmatinec 14, kaštelan tudi 14 din za liter. Vinogradniki, koliko ste pa vi prejeli za liter s tolikim trudom pridelane kapljice?

d Prijatelj Slovencev je umrl v Belgradu. Ono nedeljo zvečer je v Belgradu umrl eden najodličnejših znanstvenikov vseučiliški profesor in član Srbske akademije znanosti Pavle Popovič. Že leta 1904 je komaj 18 let star postal profesor na tedanji visoki šoli v Belgradu ter je prevzel stolico za jugoslovansko književnost. Pokojni Pavle Popovič je bil tudi eden najodkritosrčnejših in najbolj izpričanih prijateljev slovenskega naroda — in to že pred vojno. Leta 1905 je prebil cele tri mesece v Sloveniji, in sicer v Škofji Loki ter na Bledu. Pri tej priliki se je sprijateljil z našim Ivanom Groharjem ter z mnogimi drugimi slovenskimi kulturnimi delavci. Pri odkritju Prešernovega spomenika v Ljubljani leta 1905 je zastopal belgrajsko vseučilišče in srbsko akademijo.

d 1 milijon dinarjev dobi ljubljanski velesjem kot prvi prispevek za novogradnjo razstavnih prostorov in ureditev sejmišča. Prav tako. Kaj pa naši poplavljeni?

d Koristno dele mladega fanta. 14 letni harmonikar Josip Strand iz Bele Cerkev je odšel na pot v Črno goro in v Dalmacijo; na tej poti bo nabiral narodne pesmi po teh kra-

Pazite dobro

kadar kupujete Aspirin, dali so tablete in zavoj označene z »Bayer«-jevim križem. Brez te zaščitne znamke ni Aspirina.

ASPIRIN

TABLETE

Ogledn. pod št. brojem 32608 od št. XI. 1938.

jih. Vse pesmi, ki jih bo slišal in jih še ne bi poznal, si bo zapisal z besedilom in notami vred ter na ta način obogatil svoj igralski spored.

d Časopisi na železniških postajah se bodo odslej prodajali v prid železničarskim otrokom-sirotam. Železničarji znajo!

d Zanimiva razsodba najvišjega sodišča. Ko je neki Vojislav Radevič sklepal zavarovalno pogodbo, je v zavarovalno polico zapisal kot uživalca za slučaj svoje smrti svojo ženo Marijo, s katero je bil takrat še zaročen; trdno je bil namreč odločen, da se bo z njo v najkrajšem času poročil. Toda ne dolgo potem je povsem nenadoma umrl. Po Vojislavovi smrti sta zahtevala od društva zavarovano vsoto zaročenka in oče zavarovane. Zavarovalno društvo je denar deponiralo pri sodišču, ki je Marijo napotilo na pravdo za dokaz njene pravice. Okrožno in apelacijsko sodišče pa sta po vrsti zavrnili Marijino zahtevo. Kasacijsko sodišče pa je zdaj spremenilo odločitev apelacijskega sodišča ter prisodilo zavarovano vsoto Mariji. Sodišče je svojo razsodbo utemeljilo takole: Ugotovljeno je bilo dejansko stanje, da je pokojni Vojislav želel, naj bi za slučaj njegove smrti postala uživalca zavarovanja njegova bodoča žena, tedanja zaročenka Marija, s katero bi se bil moral poročiti. To pa, da je bil na policiji označil kot uživalca zavarovanja svojo ženo Marijo, ne pomeni, da bi bil s tem postavil nekakšen zamolčani pogoj.

Molitev jezuita Balbina

Kakor je mnogim znano, so Čehi po bitki pri Beli gori izgubili svojo samostojnost. V tisti žalostni dobi leta 1673 je zložil jezuit Balbin molitev, ki jo danes moli vsa Češka. Molitev ima sledečo genljivo vsebino:

»Ti, ki si največji branilec češke zemlje, sveti Vaclav, bodi nam tudi Vratislav: vrati slavo, ki smo jo imeli, nam Čehom, svojim sinovom! Na ono mesto, od koder smo padli z lastno nedelavnostjo in z zločinsko maščevalnostjo drugih, nas postavi znova, čeprav tega nismo zaslužili. Zvesto do smrti hočemo slu-

žiti Tebi in Tvoji sveti veri. Ti, našega naroda zaščita in opora, če poginemo, v Tebi poginemo! Od novih državljanov bi zastonj pričakovali časti, s katero Te Čehi toliko vekov časte in ljubijo. Zato nenehno znova kličemo: Ne daj poginiti nam in ne bodočim! Če morda nočeš uslišati prošnje nas, zavrženih sinov, poslušaj in usliši prošnje klice prednikov. Ti so prosili za svoje potomstvo in v nebesih gledajo vate. Sveti Vaclav, Mučenik Kristusa, edini Dedič češke zemlje, prosí za nas!

RAZGLED PO SVETU

KATOLIŠKA CERKEV

s Po misijonskem svetu. Portugalci imajo v Afriki še vedno obsežne kolonije. Angola je na primer sama 14 krat večja kot pa Portugalska sama. Pred kratkim je obiskal Angolo portugalski ministrski predsednik in se je izrazil zelo pohvalno o misijonih. Tamkajšnjemu škofu je izročil veliki križ Kristusovega reda. Misijonarji dobivajo od države tudi plačo in imajo prosto vožnjo na vseh državnih prometnih sredstvih. — Velike sitnosti so imeli nekateri naši misijonarji na Kitajskem z japonskimi oblastmi, ker ni imela Jugoslavija nobenega svojega zastopnika na Kitajskem. Na prošnjo jugoslovanske vlade so francoski vladni zastopniki na Kitajskem sprejeli naše misijonarje v svoje varstvo. Upamo, da bodo sedaj težave prenehale in bodo mogli misijonarji neovirano vršiti svoje poslanstvo. Franciji gre za to velikodušno priznanje. — Zvezo katoliških zdravnikov so ustanovili v Bombaju v Indiji. Pristopilo je že čez 50 zdravnikov. Zveza je podružnica društva sv. Luke. — V Kurseongu v Indiji imajo oo. jezuiti svoje bogoslovje, kjer je bilo posvečenih v mašnike 26 jezuitskih bogoslovcev. Med njimi je tudi 6 Indijcev.

ITALIJA

s Italijanska pomoč v španski vojni. V uradnem vojaškem časopisu »Forze armate« je izšel članek, ki podčrtava napor italijanskega vojnega in civilnega brodogaja za časa državljanske vojne v Spaniji v prilog generalu Francu. Članek navaja podrobne podatke, da so italijanske vojne in trgovske ladje v štirih mesecih od konca 1936 do marca 1937 prepeljale v Spanijo 100.000 mož, 4370 velikih tovornih avtomobilov, 1200 tankov, 750 topov raznih kalibrov in 40.000 ton raznega orožja, kot strojnih pušk, pušk ter streliva za pehoto, topništvo in letala. Pri prevozu je sodelovalo 52 trgovskih ladij in 30 vojnih ladij. Članek tudi podčrtava veliko vlogo, ki jo je imela vojna mornarica v Sredozemskem morju, posebno »prostovoljne podmornice, katerih naloga je bila, da zaustavijo vsak dovoz iz Rusije v rdečo Spanijo. Clankar našteva velike težave, s katerimi se je bilo treba boriti in pravi, da se je kljub temu posrečilo potopiti nekaj rdečih prevoznih ladij ter poškodovati rdečo križarko »Cervantes in rdečo torpedovko »Chernac«. Poleg teh »prostovoljnih podmornic« je bilo stalno v službi tudi nekaj manjših vojnih enot, ki so nadzorovale špansko obalo.

NEMČIJA

s Slovenska društva naj se s svobodo kulturnega zveza v Celovcu je prejela 2. junija sledeče obvestilo: »Po zakonu od 17. maja 1938 je komisar za avstrijska društva sporazumno z državnim komisarjem za pridružitve Avstrije k Nemčiji odredil, da so slovenska društva svobodna. Društvom se naroča: 1. da uvedejo arijski paragraf; 2. da prevzamejo v pravila načelo imenovanja društvenih

voditeljev (Führerprinzip). Slovensko prosvetno zvezo pozivam, da nakaže na račun komisarja za društva, organizacije in zveze kot doklado za izpolnitev in upravni prispevek skupno 1000 RM. — K temu dodaja »Koroški Slovenec«, da je z gornjim pisanjem pristojnega komisarja končno veljavno razčiščeno, da se smejo slovenska društva v smislu svojih pravil svobodno udeleževati in s svojim premoženjem svobodno razpolagati. Zveza je pristojno oblast svoječasno zaprosila, naj vsem prosvetnim ustanovam slovenske narodne družine na Koroškem dovoli enotna pravila. V enotnih pravilih se bo upoštevalo tudi zgoraj navedeno naročilo društvenega komisarja. Društvom se naroča, naj se s svobodo kulturnega udeleževanja v smislu društvenega namena čim izdatneje okoristijo.

s Načelnik nemških policijskih redarjev zahteva ubit. V noči med 7. in 8. junijem

lebo je bil pred realno gimnazijo v Kladnu zahtevno ubit poveljnik stranke nemških policijskih redarjev Viljem Knies. Morila še niso prišli. Nato je protektor von Neurath takoj izdal naslednje ukrepe za policijski okraj Kladno, ki veljajo do nadaljnjega: 1. Vsa javna zborovanja in sestanki pod milim nebom so prepovedani; 2. Zapreti se morajo vsi kinematografi, gledališča in javni lokali; 3. Zaradi hujskanja po učitelstvu in profesorjih se zapro vse šole; 4. Od 20 zvečer do 5 zjutraj morajo biti vsa glavna vrata in vsa okna v mestu zaprta; na vsak odpor je dovoljeno nemški policiji uporabljati orožje; 5. Župan in občinski odbor v Kladnu sta odstavljena; 6. Postavitev vladnega komisarja; 7. Razoroži in odstavi se takoj češko državno policijo v Kladnu, ker ni izpolnjevala v službi svoje dolžnosti. Če ljudi, ki so zagrešili ta umor, ne bodo izsledili do 9. junija ob 20, bodo izdani še novi kazenski ukrepi. Te kazenske odredbe zaradi umora nemškega policijskega poveljnika v Kladnu so vzbudile med češkim prebivalstvom ogromno pozornost, ker pomenijo začetek postopne odprave samostojne češke upravne oblasti v protektoratu.

Od 10 oseb jih ima 7 zobni kamen.
Tudi Tebi grozi z izpadom zobj!
Varuj se ga!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

DROBNE NOVICE

Pogodbe o nenapadanju so podpisale Nemčija, Letonska in Estonska.

Sperazum o kulturnem sodelovanju sta podpisali Bolgarija in Italija.

Poljski učitelji so kupili državi dve bojni letali. Imajo dobre plače!

Čez 100.000 katoličanov se je zbralo na evharističnem kongresu v Beirutu.

Sovjetski maršal Vorošilov je odklonil angleško vabilo, naj se udeleži velikih vojaških prireditev v septembru na Angleškem.

Nova železniška postaja v poljski Varšavi je 6. junija do tal pogorela.

250 ljudi je zadela senčarica v ameriškem Vašingtonu, ko so čakali na prihod angleške kraljevske dvojice.

Italijanov je v francoskem Tunisu 49.000, pravih Francozov pa 42.000, poročajo italijanski listi.

Huda toča je bila te dni v Turčiji.

Tri milijone vojakov je mobiliziranih v Nemčiji. Francija se čuti ogroženo.

8 milijard din za izpolnitev obrambe dobi Poljska od Anglije.

Poseben zakon proti revolucionarnemu delovanju je uveljavila irska vlada.

19 švicarskih okrožij je pri ljudskem glasovanju odobrilo predlog za uporabo štirih milijonov dinarjev v obrambne svrhe.

Slovaška je na robu gospodarskega propada, piše italijansko časopisje.

24 novih bojnih ladij grade Združene države Sev. Amerike.

Bivši albanski kralj Zogu je s svojo rodino prišel v Pariz.

Grčija bo podvojila svojo stalno vojsko na 200.000 mož.

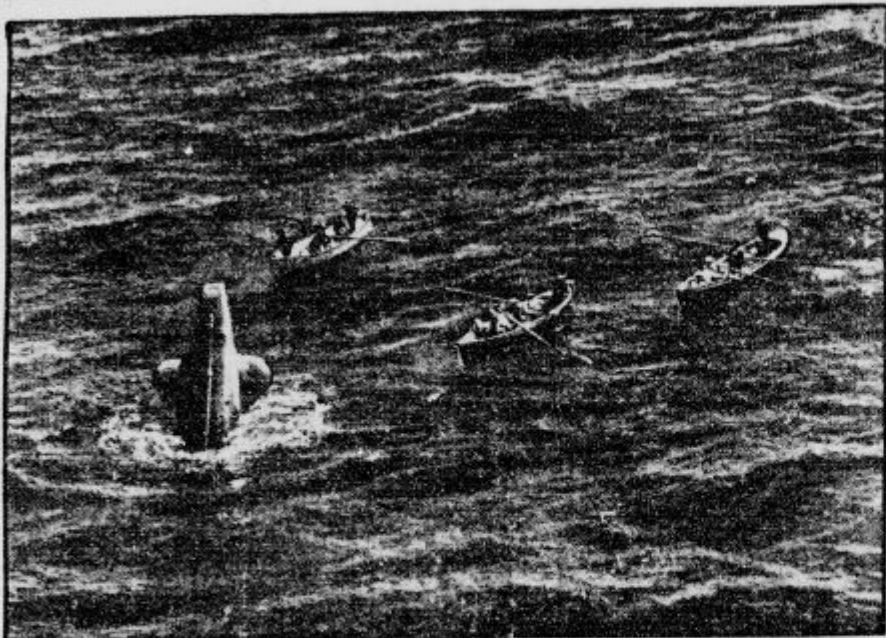
Češkoslovaški oddelek na njujorški razstavi je otvoril z nagovorom bivši državni predsednik Beneš.

75 milijonov klobukov kupijo letno Angležinje.

4 milijone ljudi je pozdravilo angleškega kralja Jurija v ameriškem Njujorku.

Novi ameriški bombarderji lete s hitrostjo 650 km na uro.

V današnjem času bo VI. mednarodni kongres Kristusa Kralja mogočna izpeved vseh narodov za mir v kraljestvu Kristusovem!

Angleška podmornica »Thetis« se je v liverpolskem zalivu potopila. Le zadnji konec podmornice gleda še iz vode. Okrog nje se je zbralo veliko reševalnih ladij in čolnov, toda kljub temu je našlo okrog 100 ljudi smrt.

iz vse Anglije so prišli pred kratkim kmetje v London, da se udeležijo zanimivih tekem, kdo bo hitreje in bolj čisto ostrigel ovce. Na sliki vidimo eno teh žrtev tekmovanja.

Pred volitvami v Miami na Floridi je tajna organizacija Ku-Klux-Klan izvajala velik pritisk na samorske volilce. Poleg drugih groženj je pred volišči obesila nagačenega zamoreca v človeški velikosti z napisom: »Ta zamorec je volilec.«

Angleškega kralja in kraljico so v Kanadi pozdravili tudi zastopniki Indijancev. Slika nam kaže prizor ob sprejemu v mestu Calgary

Najnovejši angleški torpedni motorni čoln, ki pri najhitrejši vožnji lahko izstreljuje torpeda.

**Vsak Slovenec, vsak katolik
je naročnik Mohorjevih knjig
Naročite jih pri župniku**

Nacelnik notranjskega fantovskega okrožja pozdravlja dr. Korošca po prihodu na Bloke.

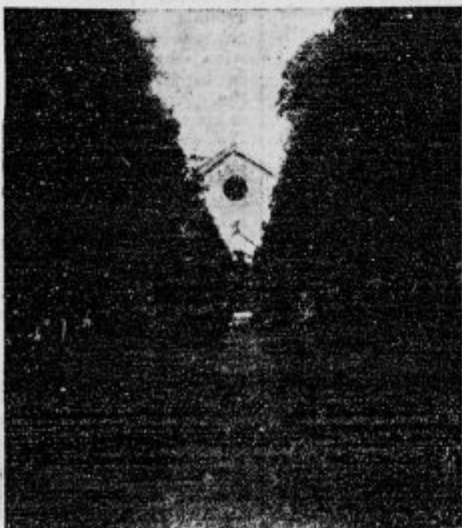
Pogled na častno tribuno ob priliki zgodovinske slovesnosti v »Unionu«, ko je 322 slovenskih občin izročilo dr. Korošcu diplome častnega občanstva

Pogled na samostan karmeličank na Selu ob levem bregu Ljubljanice Dne 12. junija je preteklo 60 let, ko so prišle na Slovensko prve karmeličanke in se nastanile na Selu.

Omarica z albumom 322 slovenskih občin, ki so dr. Korošca imenovala za častnega občana

Drevored cipres v samostanu z grobnico y osadja

Šolski otroci pri procesiji sv. Rešnjega Telesa v Belgradu

PODOMOVINI

Iz raznih krajev

Sv. Križ pri Litiiji. Prosvetno društvo pridno deluje. Imamo zdaj dovršeno lepo prostorno dvorano, katera bo v kratkem blagoslovljena. Fantovski odsek in Dekliški krožek z veseljem telovadita. Zelimo, da bi imeli še učitelstvo bolj zgledno. Zahtevamo, da se naša mladina vzgaja na verski podlagi.

Bučka na Dolenjskem. V Dol. Raduljih je umrl že dokaj priletni Janez Zeleznik. Večni mir! V sredo, 7. junija, je 5 letni Lojzek Venetov iz Dul hodil okrog domače hiše in pri tem zašel v bližino vodnjaka, ki je nekaj metrov globok, ter se prekucnil vanj in utonil. Domači so ga iskali vsepovsod, nazadnje so ga našli v vodnjaku in ga izvlekli mrtvega. Rajni Lojzek naj uživa rajsko veselje nad zvezdami; težko preizkušeno družino naj pa tolaži Bog! — Po deževnih dneh je sedaj nastopilo lepo vreme. V zgodnjih jutrih je slišati vriskanje koscev, ki so že začeli s košnjo trave.

Moravče. Ono nedeljo popoldne je bilo pri podružnici sv. Andreja blagoslovljeno bandero. Slovesnost je opravil moravški nadžupnik gosp. Hafner s pomenljivim govorom, botrovali pa sta Bergantova in Ukmanova mama. Slovesnemu opravilu je prisostvovala domala vsa domača sosenska. — Med posipanjem okrog cerkve sv. Andreja so delavci naleteli na človeško okostje, zakopano plitvo ob cerkvenem zidu. Kostni so še dobro ohranjene in kažejo, da so v zemlji le kakega pol stoletja. Očitno gre za zločin, storjen pred mnogimi leti. Ljudje maršičaj ugičajo, resnica pa je zavita v temo. — Gasilno društvo za okolico sv. Andreja bo pridelilo dne 18. junija v Krascah pri Bergantu tombolo. Pričetek tombole točno ob pol treh popoldne. Ne bo vam žal, če nas obiščete vsi, ki ste gasilstvu naklonjeni.

Metlika. Pri nas smo imeli celo vrsto požarov. V soboto, 3. junija, so pogoreli posestnik Rozman v Vinomeru pri Draščih hiša, pod in hlev. Kako je ogenj nastal, ni znano. Takoj nato v nedeljo sta pa zgorela pod in

Višarsko romanje

XVI. višarsko romanje pripravlja Prosvetna zveza za 12. in 13. avgusta. Odhod iz Ljubljane 12. avgusta zjutraj ob 7.20. Prihod na Višarje okrog 4 popoldne. Zvečer ob pol 8 rimska procesija in cerkveni govor. Dne 13. avgusta zjutraj se začne sv. maše ob pol 4 in trajajo do 9. Ob 5 cerkveni govor in skupno sv. obhajilo. Odhod iz Zabnice ob 13.30, prihod v Ljubljano okrog 5 popoldne. — Kdor se želi udeležiti romanja, naj se prijavi pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta 7, in sicer do 15. julija. Pri prijavi naj izroči dve sliki, velikosti 4x5 cm, na hrbet slike pa naj napiše rojstne podatke, imena staršev in pristojnost občine. Kdor pa se je udeležil letošnjega romanja v Rim ali lanskega na Sv. Višarje, tistemu ni treba pošiljati slik. Cena: vožnja Ljubljana—Zabnica in nazaj ter skupni potni list in vizum 80 din. Zelezničarji plačajo 50 din.

kozolec posestnika Gršiča iz Suhorja. Na praznik sv. Rečnjega Telesa je pa izbruhnil ogenj na Lokvici pri posestniku Martinu Plutu. Zgorrel mu je nov pod, katerega je postavil leta 1935. Škoda, ki jo imajo imenovani, je samo delno krita z zavarovalnico. Ban dr. Natlačen je na posredovanje cestnega načelnika Bajuka podpisal odlok, da se nadaljuje z delom na začetni cesti Draščič—Repica. Odobren je kredit v znesku 150.000 din. — Dne 8. junija je umrla v vlaku iz Ljubljane proti Metliki na postaji Dobravice ga. Ivana Matjašič, katera je prišla po 30 letnega bivanju v Ameriki obiskat svojo mater. Napravila je dolgo pot iz S. Francisca brez vsake nezgode, a nekaj kilometrov od svoje matere jo je zadel kap. Njena mati jo je čakala na postaji v Metliki vsa vesela in radostna, da bo videla svojo hčerko. A kolika žalost je napolnila srce dobre matere, ko je po 30 letih zagledala svojo hčerko in sicer mrtvo. Pokojnico so položili k večnemu počitku na pokopališču sv. Roka v Metliki. Naj ji sveti večna luč!

Raka pri Krškem. Nenadna smrt banov, tajnika g. Mateja Tomazina je tudi nas težko presunila. Saj je za splošni napredek tako vneti mož tudi med nas mnogokrat prihitel. Ko je v mračnih dneh pred volitvami leta 1931 hotel sporočiti našim volivcem, da so mu najavljen šod takratni tako močeni »državotvorci« prepovali, ga je iz vseh vetrov zbožnana orožniška garda aretirala. Ta dogodek, ki ga ne bomo nikdar pozabili, je odprl oči tudi marsikateremu, do tedaj sicer politično nasprotnemu, pa poštemu človeku, češ, kam bi nas ta klika le pripeljala. Za pokojnim g. dekanom Anžičem je z g. Tomazinom legel v grob mož, ki mu je bil pri srcu dobrobit Dolenjske. Naj mu bo Bog bogat plačnik!

Leskovic v Poljanski dolini. Čisto ob laški meji smo; sedem minut imamo od naše cerkve do meje. Na vnebohod smo imeli spomin obletnice posvečenja naše cerkve. Res, da nas je v fari samo toliko, kakor v letu dni, a cerkev je znamenita, ker je bila že leta 1517 posvečena. Posvetil jo je Danijel Rubeis, škof oglejskega patrijarhata. Če bi bila cerkev na vnebohod še dvakrat večja, bi še komaj mogla sprejeti vse romarje pod svojo streho. Gotovo marsikdo ni pričakoval, da bo v naših hribih cerkveni zbor še dosti dobro pel Premrlovo latinsko mašo sv. Nikolaja. Sedaj smo razširili za 42 cm cerkvena vrata. Tudi krstni kamen smo postavili na lepo mesto v cerkvi. Sedaj popravljamo klopi. Saj so bile na moški strani samo tri vrste. Zelo tudi prosijo popravila orglje in kor. Tu boste pa tudi Vi, ki to bere, lahko pomagali. Farnega patrona sv. Urha bomo slovesno praznovali letos na nedeljo, dne 9. julija. Ta dan ob desetih dopoldan vas vabimo v prijazno Leskovic na farno žegnanje. Obenem boste naredili lep izlet prav na hrbet Blegaša ter obiskali tudi lepe planinske kraje. Gotovo ne bo nobenemu žal. Bog daj lepo vreme in veselo snidenje.

Zelumlje. Lepo in pristrčno slovesnost je doživela naša župnija zadnjo nedeljo, 11. junija: slovesnost blagoslovitve nove obhajilne mize, združeno s prvim sv. obhajilom otrok. Nova obhajilna miza je krasno delo podjetja A. Vodnika, kamnoseka v Ljubljani; vrata je izdelal mizar Dolinšek z Laverce, okovje iz najfinjše medenine in pozlačeno pa je izvršila pasarska delavnica bratov Zmuc iz Ljubljane. Ta prelep dar — novo obhajilno mizo — je za našo farno

Besede

(Povest)

Spisal N. Vellkonja. Ilustriral skad slikar L. Šušmelj
Slike iz tromesečne kronike o naših krajih.

In je jezno udarila z nogo po osatu, da se je razletel po zarjaveli trati. Ostri kamenčki so se zatalikali po bregu in spodili podgrivko izpod brežine. »Se pičhem ne dam miru!« se je nasmehnila ter hitela nizdol.

Gnala jo je tajna misel, ali bo pravi čas nazaj. Računala je, da bo opravila, ko se bodo kosci vračali domov. Upala je, da bo na poti dobila Franceta. Ali je pozabil tisto o srčku? Bog ve! In Meta ji je povedala, da bodo pri Vidmarju najeli Polonce! Da, to ji je gnalo kri v glavo! Prav nalašč, samo da bodo jezili njo. Toda Franceta je morala le dobiti!

Sonce je žarelo, da se je potila. Skržati so žagali v grmovju, gibke gaščarice so se plaho umikale pred njenimi hitrimi stopinjami, Hitela je; da bi se ji ne bilo treba ustavljati na poti, ni ogovarjala ljudi. Nad Malo goro so krožili krugulji in Podčelom je spodila kotorno, ki je brne srtfotala v dolino. Vipavska dolina in Kras sta bila zavita v tanek mrč, ki je ležal kakor puh nad zarjavelo deželo. Samo ob Vipavi in Lokavšču se je vil zelen pas vrb, ločja in travnikov, drugod je bila suša. Ožgana trava in vinogradi so se videli kakor preprežene lise, sovda se je sivil daleč čez dolino in belo kamenje na Krasu je odbijalo čarke, kakor bi bilo v apnenci. Po dolini so izgubljene migotale hiše. Skokarji so prašili novo cesto, kakor bi se Gorjanom čudili, Čohovci so stali ob strani pod Goro, Lokavec se je stisnil pod Čavnom, kakor bi se bal gorske burje, kajti njegov počoček je zmrazil v zimi ter mu je burja čisto tako po-

metla, da si moral klobuk privezati, če si ga hotel obdržati na glavi pred Hmelakom. Ajdovščina se ni bala burje, četudi je sama metala opeko s streh ter prevračala dimnike. Ajdovščina je bila tega vajena in poleti je nabrala vročine za zimo. V Ajdovščini so Gorjanci kupovali; nekaj časa zastoj, potem pa se je trgovec Pračka pogladil po licu. To je bilo znamenje, da ne bo več dajal in da mu morajo dati hišo in njive. Tako je kupil Ferlutovo hišo pri kalu in Štemčevo pri Bizjakih. Zdad se res ne ve, ali je Ajdovščina na Dolu ali Dol v Ajdovščini. V Ajdovščini so Gorjani kupovali vse in v zahvalo so jih Ajdovci zmerjali »zabiti Gorjani žegukarji«. V Ajdovščini je bil sodnik, ki je vse obsodil, kar so pripeljali žandarji, »če ni tega naredil, pa kaj drugega,« in je bil zdravnik, ki je Gorjanu zapisal rdeče zdravilo, da ga je pil s trpotcem in bezgom in pelinom. Gorjan ni vedel, da ima v steklenici samo vodo, ki jo pije sicer kupec po kapljicah, »ker je strup«. Lekarnar je to vodo prav tako tehtal kot zlato in so mu jo plačevali s srebrom.

Rezka ni od teh nobenega potrebovala in o svetem Ivanu je na sejmu v Ajdovščini kupila obleko. Oko ji je plavalo v Log z visokim zvonikom in božjo potjo in v Vipavo, kjer da je bil tak sod, da ga ni nihče prevail. »Vsak ima svoj križek« je vzdihnila, ko je uprla pogled na Križ. Kapucini so tam in so ob porejunktuli delili dekletom in ženam nauke in odpustke in ščepec blagoslovljene trave za bolno živino. Rezka se je spomnila, da je France lansko leto dekletom delil sladkorčke in je njej stisnil tri. Bog ve, koliko jih je Polonce! Čudila se je, da ni prej pomislila. Stisnila je pesti od jeze in žalosti.

Počoček je curljal po zidovih, ki so jih zgradili, da so ustavili usade. Videla je hrib, ki je zeval, kakor

RAZNO

Če krava zagrabl za orožje. Nenavadna nesreča se je zgodila v vasi Smilten pri Rigi. V neki kmečko hišo je prišel na obisk lovec, ki je potem odšel s kmetovimi otroki na pašo, kjer se je z njimi igral. Puško je pri tem položil v travo. Ena izmed krav se je puški približala, jo ovohala in zagrabila s gobcem. Pribitela je 16-letna kmetova hčerka, da bi živali izrgala puško. Krava je zbežala, dekletka za njo. Žival je puško še vedno držala v gobcu. Nenadno je žival puško spustila na tla. Puška se je sprožila in naboj je zadel dekletko v glavo. S težkimi poškodbami so jo prepeljali v bolnišnico, kjer je kmalu potem umrla.

Najvišji betonski stolp. Kakor znano, imajo v Parizu Eifflov stolp, ki je najvišji stolp iz železne konstrukcije na svetu. Ta rekord pa bočejo doseči Švedi tako, da bodo zgradili najvišji stolp iz železobetona. V Stockholmu namreč nameravajo nekaj takega, česar ni še nikjer drugod na svetu. Po naših konstrukterja bo

cerkev kupila gospa Ana Bajtova v Ljubljani, doma iz vasi Vrh v naši župniji. Dokler bo stala župna cerkev, se bodo hvaležni farani spominjali velike dobrotne naše cerkve. In prvi so bili pri tej mizi obhajani letošnji prvopi obhajanci, ki so združeni s celo župnijo molili za to blago gospo. Veliki teden je dobila naša cerkev nov božji grob, brez katerega je morala biti veliko let. Tudi božji grob je mojstrsko delo Frid. Jerine, slikarja v Mengšu. Oboje: božje grob in obhajalna miza sta bila nujno potrebna naši cerkvi in oboje je izredno lepa umetnina.

Dolenjske Benetke. Kot se že ni nikoli zgodilo v Kostanjevici, je prisostvoval zadnji četrtlet procesiji sv. Rešnjega Telesa minister dr. Krek. Po odredbi g. ministra je za regulacijo Krke pripela inženirska komisija, da izdela načrte. Ono soboto smo imeli čast pozdraviti g. bana, ki se je zelo zanimal za poplavljenca ter tudi nakazal nekaj podpore prizadetim. — Toča, dež in strahovit vihar so uničevali pod Gorjanci vse, kar bi moglo ljudi prerediti čez leto.

Lom. Tukašnje Katoliško prosvetno društvo bo v spomin 20-letnice svojega obstoja priredilo v nedeljo 20. junija skupno s Fantovskim odeskem prosvetni dan. Na sporedu bo telovadni nastop fantov in mladcev domačega odseka, telovadni nastop gostov s prostimi vajami in na orodju, potem nastop društvenega pevskega zbora pod vodstvom tukašnjega organista, akademika Fr. Zupana, slavnostni govor zastopnika Prosvetne zveze in pozdravi sosednjih društev, za ekipe državna himna. Po izvršenem prosvetnem sporedu bo prosta zabava z obilnim srečelovom in več zabavnimi točkami, pri katerih nastopi s koncertno harmoniko član društvenega zbora Fr. Meglič. Prireditev bo na vrtu Robeževih gostilne; vstopnina din 2. Zetetek bo o pol treh s petimi litinijami v cerkvi in sprejemom gostov pod vaško lipo pri cerkvi. — Pri vsej prireditvi bo sodelovala cerkvena godba iz Tržiča. Društveni odbor vabi vse znance lomske in prijatelje katoliškega prosvetnega dela iz okolice k najobilnejši udeležbi, zlasti ker bo prireditev v kraju ob naši državni meji, da damo skupno, posebno z lepo slovensko pesmijo, povdarka naši narodni in državni zavesti. V primeru popolnega deževja bo prireditev preložena na 9. julij — Od 15. do 21. maja smo imeli po 11 letih župnijski sv. misijon, ki je prinesel v župnijo veliko duhovnega veselja. Vo-

dila sta g. Martelanc in dr. Graear iz družbe misijonarjev lazarištov. Naj bi rodil obilo uspehov za vso župnijo. Razen 9 oseb, so župljani opravili misijonsko spoved.

Sovodnje. Blagoslovitev nove šole v Sovodnju v Poljanah dolini je bila te dni. Slavnost je začela domača šolska upraviteljica s pozdravi. Navzoč je bil tudi okrajni načelnik Kaki in okrajni nadzornik Ivan Kržišnik. Gospod kanonik Mrak

je blagoslovil kolo in v pomembnem govoru orisal pomen cerkvenega obreda. Domač cerkveni zbor kakor tudi šolska mladina je lepo zapela nekaj pesmi, nekaj pa deklamirala. Banovinski šolski nadzornik Jeglič je v imenu prosvetne oblasti izrekel vsem, ki so kakorkoli pripomogli k zgradbi tako potrebne nove šole, toplo zahvalo.

Stari trg pri Lomu. Procesija na praznik sv. Rešnjega Telesa se je slovesno vršila. Moramo pohvaliti Ložane, ki se še vedno držijo stare, a lepe navade, da postavijo ob obeh cestah po Ložu, kamor pride procesija, mogočne mlaje in izobesijo iz vseh hiš zastave. Naj nam bo končno dovoljeno izraziti željo, da bi šlo za procesijo v bodoče še več fantov in mož, posebno tistih, ki jim je izročena v vodstvo — občina.

Vodice nad Ljubljano. Društvo »Rejec malih živalic« bo priredilo dne 25. junija loterijo. Prijatelje našega društva prosimo, da kupijo srečke, ki stanejo samo 2 din. S tem bodo pod-

prli naše stremeljenje, da bodo izginile z naših dvorišč slabe kokoši in da vpljejam čistokrvno štajerko in plemenito rodajlendko, ker sta ti dve pasmi dobri jajčarici. Pri žrebanju lahko zadeneš motorno kolo, navadno kolo in še kaj drugega, saj dobitkov je čez 100, v vrednosti 15.000 din. Pridite!

Trebnje. Okrožne prireditve FO in DK v Mokronogu se je udeležilo tudi naše društvo, kjer so predvsem nastopili naši mladci in mladence. Le žal, da je stvelilo te mladine še vedno tako majhno. Starši, kje je vaša mladina? Dne 11. junija smo imeli prvo sv. obhajilo. Prvoobhajancev je bilo 127. Po sv. maši jim je bil prirejen v »Prosvetnem domu« zajtrk, popoldne pa igrice evharistične vsebine. V nedeljo, 18. junija ob 3 popoldne priredi Prosvetno društvo igro »Dva para se ženita«. — Vabimo!

Št. Gotard. V nedeljo, 4. junija, je bila slovesna blagoslovitev zastave Marijine družbe žena v Št. Gotardu. Domači g. župnik so z izbranimi besedami razložili pomen zastave. Zastavo je izdelala tврdka »Naša Sloga« v Ljubljani. Na praznik sv. Rešnjega Telesa se je lesketala v procesiji, lep kras in ponos vse fare. Vsem darovalcem in dobrotnikom, ki so pripomogli k napravi zastave: Bog plačaj!

Sv. Katarina nad Tržičem. Banška uprava je tukašnji občini nakazala iz drž. sklada za javna del din 15.000 podpore za odplačilo šolskega dolga, ker ni mogla zaradi pomanjkanja tozadernih kreditov nakazati dosejad nobene podpore za veliko škodo povzročene po povodnji in neurtju v novembru lanskega leta. Podpora je bila začetkom maja naložena za odplačilo glavnice dolga v Mestni hranilnici v Ljubljani. Lepa zahvala g. banskemu svetniku Majeršiču in g. poslancu Brodarju za posredovanje. Organizacija JRZ za našo občino je imela svoj letni občni zbor na bink. ponedeljek v Lomu. Za vodstvo je bil izvoljen ves stari odbor. Planiška kočja pod Storžičem, v bližini kraja, kjer so se o Veliki noči leta 1937 ponesrečili tržiški amužarji, je pogorela v noči od 2. na 3. junij, ne da bi kdo prebivalcev iz sosednjih lomskih vasi opazil. Koča je bila zgrajena pred petimi leti in je last posestnikov Jožeta Megliča in Antona Tišlerja iz Loma. Imela jo je v najemu tržiška planiška podružnica, oskrbništvu oziroma gostilno pa je vodil lastnik kočje Jože Meglič. Kolikor so dosejad ugotovili, je bila kočja zažgana namenoma od klošinske roke. Škoda za požgano

stolp 380 m visok ter ga bodo postavili na starem razstavišču v Stockholmu. Načrt je izdelal profesor Asplund, ki je določil, da bo na vrhu tega etolpa razgledna ploščad, s katere bo lep razgled po mestu in okolici. V višini 80 m bo velika restavracija, h kateri bodo gostje prišli v naglih dvigalih. Ta restavracija bo tako velika, da bo v njej naenkrat lahko obojevalo 430 ljudi, medtem ko bo na vrhu narejen bar, v katerem pa bo prostora le za 30 ljudi. Na vrh stolpa bodo dvigala goste 3 nagla dvigala. Kakor že rečeno, bo novo velikansko poslopje zgrajeno vse iz cementa. Financirala pa ga bo švedska cementna družba »Skansk Cement«. Potemtakem bo novi velikanski stolp le velika in precej draga reklama za njen cement.

Mlinarica: »Kako se žani spreminjajo in z njimi ljudje. Ko sta bila moja otroka majhna, je Jakec najraje imel voljake, Minka pa lepo pobarvane punčke. Zdaj ima pa Minka rada voljake, a Jakec pobarvane punčke.«

lisičje čeljusti, ker se je bil razpočil ter je po razpoki držala pot. »S človekom je prav takole je dejala. »Če se enkrat skrha, ne prideta več skupaj! Usad lahko premakne hrib, človek pa ni hrib!«

Za tem hribom je morala čez vodo. Samo cerela je in kapljala med kamenjem, ki se je svetilo v soncu, da je morala obrniti pogled. Glen se je prijemal skal in struge. Kakor bi bežal iz vode. »Sušal« je rekla Rezka. »Subo povsod!« Potoček ni žuborel, samo škrtžati so žagali in pilili, nad njo se je glasila postovka ter krožila v višavi.

Pri Stomažih je sporočila očetovo naročilo. Sonce se je že nagibalo k zatonu. Gorelo je že kakor rdeča krogla nad obzorjem in ožarjalo žavensko reber, ko se je gnala nazaj pod Malo goro. Stopila je v borovec in iskala po senožeti. Vidmarjevi kosci so bili že končali in videla jih je stopati po stezi proti cesti. Preudarila je, kdaj bo morala naprej, da na cesti pride pred njimi.

Ko so zašumeli grmi hruške Matere božje ter je na ožganih senožetih stopila za redke borovce, je zopotalo v žlebu. Na stezi, ki gre pod Kucijem do Vitovelj, je poskočil kamen. Kakor kolo. Odkakoval je že visoko in besno. Rezka se je stisnila za skalo in čakala. Kamen je lomastil čez borovce in brežine, za njim se je valil gruška, kakor bi ga hotel spremljati. Prav na Pezdarnico bi se zatočil, da se ni na brezuljku zaletel v visoko skalo. Kakor bi pihnil, se je razdrobil ter se razletel po gmajni. Kosci na Pezdarnici so se bili hitro skrili in ko se je kamen razpršil, so zakleli od strahu in jeze.

Rezka se je oddahnila in pogledala cajno. »Pa sem te rešila! Presneto je bil neroden! Da mi kamen sproži, po strmini. Kmalu bi me bil zadel. Neroda takšna!« Jezila se je na neznano nerodo.

V cajni je nesla steklenico žganja in fig. S tem bo začela na kakšen način. Bo že kaka. Samo da pride! France! Ko bi mu mogla povedati! Prišla je k cesti. Ozrla se je in videla, da so kosci par sto korakov zadaj. Slišala je glasen Francetov smeh. Da, ta smeh! Iz polnih pljuč! Zdelo se ji je, kakor da je znamenje, naj počaka. In je pridrževala korak, kakor da je trudna. Na videz si je privezovala vrvico na čevljih in zastajala.

Toda tik preden je stopila na cesto, je prisopel po borovcih Siegl.

»Zdelo se mi je, da ste Vi!« je dejal kakor brez sape in ves žarel v obraz. V rokah je imel paico.

»Jaz sem si pa mislila! Nobeden drugi ne bi bil tako neroden. Toliko da me ni kamen! Odkod prihajate?« je vprašala nevoljno.

»Čakala sem hospotlna!« je odvrnil ves zadovoljen, »Bila v Črnučah, dienstlich!«

Rezka je bila v silni zadregi. Prav nič si ga ni želela in najrajši bi ga bila videla za deveto goro. Stopala je počasi in narahlo šepala.

»Vas boli noha!« je dejal.

»Da, žuli me!« je dejala.

»O, žulil Slabo! Preočevljite se!«

Rezka se mu je na glas zasmejala.

»Le se pojdit naprej!« je dejala. »Da se preobujem!«

Stopila je res v zaseko, iz katere so bili izkopali grušč za cesto ter se delala, kakor da si hoče preobuti čevlji. Siegl je stopil naprej.

* službeno.

Zahtevajte v vseh javnih lokalih najboljši dnevnik »SLOVENEK!«

Voditelja so pozdravili v svoji sredi
(Bloke)

Dr. Korošec nas je obiskal. Gotovo je to dogodek, da ga moramo v »Domoljub« posebej omeniti. Ob 30 letnici našega Prosvetnega društva je pripravila Zveza fantovskih odsekov skupaj z vodstvom Dekliških krožkov prireditve, kjer so pokazali naši fantje in naša dekleta kaj znajo. Na prostem je pred cerkvijo maševal predsednik Prosvetne zveze profesor dr. Lukman in pridigoval dnevu primerno. Nato je predsednik Fantovskega krožja Kranje iz Begunj otvoril tabor. Poslanca Gabrovšek in Stare sta spregovorila navdušujoče besede veliki ljudski množici. Ob treh popoldne so se množice zgrile na travnik pod župniščem, kjer so nastopili fantje in dekleta s prostimi in orodni vajami. Navdušenje pozornost pa je vzbudilo, da je prišel med nas voditelj slovenskega naroda dr. Korošec. Točno ob treh se je pripeljal in prisostvoval celi popoldanski prireditvi. Lepo je izpadla vsa prireditev. Hvaležni smo vsem, ki so prišli iz raznih sosednih pa tudi iz oddaljenih krajev. Nad vse pa smo seveda ponosni, da smo mogli pozdraviti v svoji sredi svojega voditelja S tem je pokazal, da tudi Notranje enako drugim visoko ceni, obenem pa vsem tudi povedal, da je naša bodočnost v naši mladini in da moramo torej njenim organizacijam vsi posvetiti vso skrb in pozornost.

stavbo imata lastnika sicer v glavnem krito z zavarovalnico. Lomljani žele, da bi oblast gotovo izsledila požigalca. Pred dvemi leti je namreč istemu posestniku J. Megliču in njegovemu sodelavcu Fr. Godnovu pogorela žaga ob poti pod Storišč, ki je po splošnem prepričanju morala biti tudi namenoma požigana, a ni bilo za požigalca nobenega sledu. Ljudje sklepara, da je bilo v obeh primerih požigano od iste zločinske roke. Zdel pri Kosjem. Pustišek Mihael in Franko Ignac, mala posestnika na Zdolah, ki jima je ogenj uničil stanovanjsko hišo in vse drugo, se vsem darovalcem kotljanskega okraja in tudi drugod najsrčneje zahvaljujeja za pomoč v živem in v obleki. Hvala bodi izrečena tudi zavarovalnici »Slavije za točno izplačilo zavarovalnine in upravi »Domoljuba« za 1000 dinarsko požarno podporo. Brezovica. Le še par dni, in Brezovica bo praznovala 13. junija 35 letni jubilej tukajšnjega

prosvetnega društva. Proslave se poleg drugih odličnikov udeležili tudi g. Jerič Anton, takratni kaplan na Brezovici, ki je prosvetno društvo ustanovil in katerega sadave uživa cela fara že celih 35 let, kar bo slavnost še prav posebno pozitivno. Izkazimo se mu hvaležni! Ta dan naj nihče ne ostane doma! Tudi sosedne prijatelje katoliške prosvete vjudno vabimo, da nas ta dan obiščejo. Zagorje ob Savi. Dne 25. junija 1939 bo v Zagorju velik mladinski tabor. Strnjenim fantovskim in dekliškim vrtam se bodo pridružili vsi zavedni možje, pa tudi naše matere, ki ste imele v preteklosti priliko spoznati vrednost krščanske vzgoje za našo mladino. Spored celodnevne prireditve bomo še objavili. Loka pri Zidanem mostu. Pomemben dogodek za našo župnijo bo blagoslovitev Prosvetnega doma v nedeljo, dne 18. junija. Željno smo pričakovali nov dom, kjer se bo zbirala vsa dobro misleča mladina ter se izobraževala in navduševala za vse dobro in plemenito. Blagoslovil ga bo naš rojak duhovnik svetnik g. Drago Oberžan. Vabimo na to slovesnost ves laški okraj, vsa prosvetna društva, sosedne okraj Save in vse prijatelje naše mladine! Spored slavnosti je sledeč: jutraj sprejemi pri vlakih, ob 9 sprejod, ob 10 sveta maša na prostem z ljudskim petjem, po

sveti maši blagoslovitev doma, nato pa prosvetno zborovanje. Ob 4 popoldne bo telovadni nastop vseh oddelkov. Slovesnost se urši ob vsakem vremenu! Na veselo svidenje 18. junija v Lokit!

Knez miru

Kaj drhtiš v bojzani duša
in trepečeš od strahu?
Saj te brani in posluša
Kristus Kralj in Knez miru

Čolnu tvojega življenja
On vodnik je in krmar;
svetlo mavrico razpenja
na jasno nad vihar.

Ne obupaj v temni noč,
On nad zvezdami živi;
brž ko zjutraj dan napoči,
k soncu pot ti pozlati.

Ni se ti pogube bati,
sil peklenških in okov;
v Njem je mir in blagoslov.

Limbarski

Vzhodni dan v Dobrepoljah

Dne 25. junija, to je zadnjo nedeljo v juniju, bo v Dobrepoljah takozvani »Vzhodni dan«, to je dan, posvečen molitvi in delu za krščanski Vzhod, in obenem shod vseh dekliških Marijinih družb iz dekanije Ribnica in iz najbližjih župnij sosednih dekanij Šmarje in Žužemberk. Dopoldne: Ob 8 zjutraj sv. maša z ljudskim petjem. Med sv. mašo skupno sv. obhajilo za krščanski Vzhod in za katoličane, razkropilene po naši državi med drugo: verci. Po sv. maši zajutek. Od pol 10 do 10 sv. rožni venec za krščanski Vzhod. Ob 10 sv. maša z ljudskim petjem pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom. Med sv. mašo bo pridigal predsednik Apostolstva sv. Cirila in Metoda in dekan bogoslovne fakultete na ljubljanski univerzi dr. Andrej Snoj o krščanskem Vzhodu in cerkveni edinosti. Pri sv. maši »ofere« za Apostolstva sv. Cirila in Metoda. Ob tri četrti na 2 sprejem popoldanskih gostov pri križu. Ob 2 v farni cerkvi ura molitve za križ Vzhod in pete litanije Matere božje z blagoslovom. Nato zborovanje Marijinih družb v dvo-

rani novega Jakličevega doma. Prvi bo govoril dekan Anton Skubic: »Marija, mati cerkvene edinstva«. Potem bo tajnik Apostolstva dr. p. Tmaz Kurant, cistercijan iz Stične, v skriptočnem predavanju prikazal ljubezen vzhodnih kristjanov do Matere božje. Stanislav Lenič bo predaval o silno perečem vprašanju: »Kako naj skrbimo za diasporo«. Svetnik Anton Mrkun nam bo pa pokazal, kako je treba skrbeti za naša dekleta, ki žive v tujini ali nameravajo iti v tujino. Na popoldanskem zborovanju se osnujejo v soglasju z voditelji v Marijinih družbah »Gnidovčevi odseki« v pomoč naši diaspori. Vsa dekleta — članice Marijinih družb ste povabljene, da se velevažnega dekaniješkega shoda gotovo udeležite ter da po možnosti že z jutranjim vlakom prihitite v Dobrepolje. Poskrbljeno bo, da boste lahko dobile popoldne kosilo po nizki ceni. Katere se boste vrnale z večernim vlakom, boste istotako lahko dobile po nizki ceni tudi večerjo. Shod se bo vršil ob vsakem vremenu.

24
Gospod Volodijovski

Gospa stoltnica in Kržiša sta že spali, bedela je samo služkinja, ker so čakali z večerjo na Bašo in gospoda Zaglobo. Takoj je nastalo v hiši ne majhno gibanje Zaglobo je ukazal zbuditi več ljudi, da bi tudi gosti dobili toplo jed. Gospod stoltnik je hotel takoj iti k ženi. Ta pa je že bila slišala nenavadno beganje in se je domislila, kdo bi bil prišel. Naglo je vrgla nase obleko in trenutek pozneje že hitela dol zasopljena, s solzami radosti v obeh in smehljajočimi se usti; začeli so se pozdravi, objemi in razgovor brez reda, ki so ga prekinjali vzkliki.

Gospod Volodijovski je neprestano pogledaval na vrata, v katerih je bila izginila Baša in v katerih je vsak trenutek upal, da zagleda ljubljeno Kržišo, larečo od tibe radosti, jasno, z bleščočimi očmi in zaradi naglice razvezanimi lasmi. Toda gdanska ura, ki je stala v jedilnici, je med tem tiktakala in tiktakala, čas je mineval, večerja je bila na mizi, toda ljubljena in gospodu Mihaelu nad vse draga deklica se ni prikazala v sobi.

Slednjič je prišla Baša, toda sama, nekako resna in mračna: približala se je k mizi in držeč v roki svečo, se je obrnila h gospodu Makovicem-u.

»Ujec« je rekla, »Kržiša je nekoliko bolna in ne pride sem, prosit pa, da bi ujec prišel vsaj k vratom, da bi te mogla pozdraviti.«

Gospod Makoviecki je takoj vstal in šel ven, Baša pa za njim.

Ves mrk je postal mali vitez in rekel:
»Tega nisem pričakoval, da danos ne bom v del gospodične Kržiše. Ali je zares bolna?«
»E, zdrava je,« je odgovorila gospa Makovicemka, »toda ona je sedaj odljudna.«
»Zakaj pa?«

- >Kaj ti ni gospod Zaglobo nič omenil o njenem namenu?«
- >O kakšnem namenu, za rane božje?«
- >Ona pojde v samostan...«
- Gospod Mihael je začel mečkati kakor šlovek, kateri ni dobro slisal, kaj mu pravijo; potem se mu je obraz spremenil, vstal je in zopet sedel, polne kaplje so mu v enem trenutku pokrile čelo, zato si ga je začel z dlanimi otirati. V sobi je nastal gluh molk.
- >Mihael!« se je oglasila gospa stoltnikova.
- On pa je gledal zmehčano zdaj nanjo zdaj na Zaglobo in rekel slednjič s strašnim glasom:
>Ali viš kletev nad menoj?«
- >Imej Boga v srce!« je kriknil Zaglobo.

XVIII.

Po onem vzkliku sta uganila Zaglobo in gospa Makoviecka srčno skrivnost malega viteza, in ko je le-ta naglo planil kvišku in zapustil sobo, eta se odrenvela in nemirna nekaj časa gledala, naposled pa je gospa Makoviecka rekla:
»Za božjo voljo, pojdi, gospod, za njim, pregovarjaj ga, tolaži, če ne, pojdem jaz.«
»Ne poskušaj tega, gospa,« je odgovoril Zaglobo. »Tam ni treba nobenega izmed nas, pač pa Kržiše. Če pa to ne more biti, je bolje pustiti ga samega, kakaj tolažba, ki ne pride o pravem času, vodi v še večji obup.«
»To že vidim kakor na dlani, da je hotel h Kržiši! Poglej no, gospodi! Vedela sem, da jo je zelo ljubil in rad kakal njene družbe; da bi se bil pa tako vanjo zaveroval, to mi ni prišlo na misel.«
»Priti je moral semkaj s pripravljenim trdnim sklepom, v katerem je videl svojo arečo, med tem pa je, bi dejal, strela udarila v to.«
»Zakaj pa ni nikomur nič o tem omenil, ne meni ne tebi, gospod, ne Kržiši sami? Morda bi dekle ne bilo storilo ljubje...«
»To je šudna stvar,« je odgovoril Zaglobo, »vsa je vendar popolnoma domač s menoj in za-

upa moji glavi bolj nego svoji, a ne je, da mi ni nič razodel o oni ljubezni, ampak mi je nekdo celo rekel, da je to le prijateljstvo, nič več.«
>Vedno je bil skrit!«
>Potem ga najbrž ne poznaš, gospa, čeprav si njegova sestra. Pri njem je srec kakor oči pri karanju (krapu) prav na vrhu. Nisem srečal še bolj odkritega človeka. Priznavam pa, da je sedaj drugiče ravnal. Samo, vsi li, gospa, za trdno, da ni on s Kržišo nič govoril.«
>Veliki Bog, Kržiša lahko stori, kar hoče; nekaj moj mož, njen varuh, ji je takole rekel: Da je le vreden človek in čistite krvi, ti se na premoženje ni treba paziti! Če bi bil Mihael pred odhodom z njo govoril, bi bila odgovorila: 'ali, ali, nel' in vedel bi, česa mu je pričakovati.«
>Resnično, to je treščilo vanj nepričakovano. Svoje ženske razloge navajaj, gospa, popolnoma stvarno.«
>Kaj pomenijo razlogi! Tu je treba svetovati!«
>Naj vzame Bašo!«
>Ko pa ima, kakor je videti, ono rajši... Ha, ko bi mi bilo to vsaj na misel prišlo!«
>Skoda, da ti ni prišlo, gospa!«
>Kako naj bi mi bilo prišlo, ko pa še takemu Salomonu, kakor si ti, gospod, ni padlo v glavo!«
>Odkod pa to veš, gospa?«
>Ker si ji Ketlinga enubil.«
>Jaz? Bog mi je priča, da nisem nikogar enubil. Pravil sem, da ga vleče k njej, kar je bilo res; pravil sem, da je Ketling dojesten kavaler, kar je bilo tudi res. Toda snubitev prepulčan ženskam. Gospa moja, pol ljudovlade goviva na moji glavi! Saj tudi časa nimam misliti na kaj drugega kakor de publicia. Nlice jedi, vidia, čisto nimam časa deti v usta...«
>Svetuj zdaj, gospod, pri usmiljenju budim! Saj slišim vsepovod, da je ni glave nad tvojim!«
>Neprenehoma govore o tej moji glavi. Lahko

»na javne zadeve, t. j. na politiko

Naš dobrotnik je umrl

(Leskovec pri Krškem.)

Težak udarec tudi za nas je smrt gospoda Mateja Tomazina, ki je skozi štirinajst let svoje kaplanske službe vodil naše javno življenje v smislu poštenega napredka in to zlasti v svoji župniji Cerkljah, pa tudi drugod, kjer je bilo treba njegove pomoči. Zato bomo tega vztrajnega, do skrajnosti požrtvovalnega svojega prijatelja, moža izrednih zmožnosti, težko pozabili. Zdaj v Naklem počiva od svojih prevelikih naporov, kjer so ga položili v duhovniško grobnico. Malokatero oko je ostalo suho ob slovesu od njegovih zemeljskih ostankov. Naši leskovski župniji bo prav tako težko po tej izgubi, kajti za naše potrebe je imel še posebno razumevanje in česar ni mogel izvesti, to je še nameraval. Zdaj ga ne bo več med nas, a njegov duh bo tudi med nami. Iz dežele mrtvih se bo povračal med nas in nas potrjeval, bodril in podpiral kot je znal samo on. Saj se je tik pred svojo smrtjo tri tedne mudil pri nas, nam sestavljal prošnje, nas ves pripravljen pomagati, poslušal, pa nam tudi marsikaj nasvetoval. Ves čas svojih »počitnic« potem, ko se je vrnil z morja, nam je tudi v cerkvi pomagal, pridigal, spovedoval, pel, kar pač je storiti mogel. Vendar je bil ves čil, nič posebnega ni bilo opaziti. Nato je odpotoval za par dni od nas, da se s prevz. škofom v neki stvari posvetuje. Pred odhodom je obljubil, da se vrne zopet med nas, kjer je nameraval še ostati. Toda ni mu bilo to dano. Veselil se je prireditve naših gasilcev, ki se je vršila preteklo nedeljo ob blagoslovitvi novega gas. avtomobila, pa tako težko nam je bilo ta dan, ko smo se spominjali na rajnega Mateja. Dragi Matej, ne pozabi na nas pri Bogu, mi tebe gotovo nikoli ne bomo.

Rajši več
kakor premalo!

Kdo je na boljšem? Naravno oni z daljšimi lestvami. Podobno je pri kuhanju kave. Vedno vzemite dobro mero »Pravega Francka«, rajši več, kakor premalo, če hočete doseči smoter, to je dobro belo kavo, ti-nega okusa, arome in lepe barve!

Franck
KAVNI PRIDATEK

Slovenci v Zagrebu

V soboto 20. maja so priredila vsa slovenska društva v Zagrebu v Glasbenem zavodu proslavo 70 letnice življenja Slovencev, znanega zagrebskega kanonika monsignora Janka Barleta, ki je na Hrvaškem poznan kot muzikolog, zgodovinar in folklorist. Slovenska Matica mu je zapela krašne pesmi, univ. prof. Zarnik mu je šestil k 70 letnici in daroval v imenu zagrebskih Slovencev 2 lovorova venca. V imenu slovenske glasbe je čestital predsednik Slov. Matic in mu daroval lepo knjigo. Dvorana je bila polna uglednih zagrebskih Slovencev in slavljencevih prijateljev Hrvatov.

V nedeljo 21. maja so priredila slovenska dekleta, ki služijo v Zagrebu, in so članice slov. Marijine kongregacije, v proslavo materinskega dne v Jeronimski dvorani, igro in petje. Dvorana je

bila polna naših deklet. Dekleta so jako lepo igrale, posebno pa moramo pohvaliti Arko Frančiško kot mater in Čadež kot hčerko.

Povdariti moramo, da se slovenska dekleta v Zagrebu jako dobro drže. Že skoraj deset let imajo dekleta poleg svoje kongregacije tudi dekliško društvo »Ognjišče«, kjer je dekliško zavetišče za tiste ki iščejo ali nimajo službe. To zavetišče se nahaja v Solovljevi ulici 3, blizu glavnega kolodvora. Zavetišče ima svojo gospodinjico, štiri velike sobe, kopalnico, lastna kuhinja in vse potrebno. Zavetišče vodi dekleta same pod nadzorom p. I. Kozelja. D. J. zdravnika dr. Jožeta Marietiča. Prosimo, da bi starši in duhovniki slovenska dekleta vedno napotili v Solovljevo ulico 3, kadar gredo v Zagreb ali kam na jug. — Citejam.

bi mi že dali mtr. Svetovati pa se dá tu dvoje: ali naj Mihael vzame Bašo ali pa naj Kržišo svoj namen spremeni. Namen še ni obljuba!

Tu je prišel gospod Makovlečki, ki mu je žena takoj vse povedala. Slabši se je zelo zmedel, ker je gospoda Mihaela nenavadno ljubil in cenil, toda za sedaj si ni mogel ničesar izmisliti.

»Če ostane Kržiša trdovratna,« je dejal in si drgnil čelo, »kako naj jo človek pregovarja in še v lažni stvari?...«

»Kržiša ostane trdovratna,« je odgovorila gospa stolnikova. »Kržiša je bila vedno takat«

Na to stolnik:

»Kaj je Mihael mislil, da se ni pred odhodom prepričal? Saj bi se bilo lahko še hušje pripetilo: da bi si bil kdo drug med tem časom pridobil dekletovo srce...«

»Tedad bi pa ne šla v samostan,« je odgovorila gospa stolnikova. »Saj je svobodna.«

»Resnica,« je odvrnil stolnik.

Toda Zaglobi se je že začelo v glavi svitati. Ko bi mu bila znana skrivnost med Kržišo in Volodijovskim, bi mu bilo mahoma vse jasno, ker pa tega ni vedel, je bilo zares težko sploh kaj razumeti. Vendar pa je bistroumnost gospoda Zaglobe začela prodirati meglo in razbirali resnične plove za Kržišin namen in obup Volodijovskega.

Čez trenutek je bil že prepričan, da tiči Kelling za tem, kar se je zgodilo. Njegova domneva je pogrešala edinole gotovosti; zato je sklenil iti k Mihaelu in ga natančneje izprašati.

Po poti se ga je lotil nemir; premišljal je namreč takole:

»Mnogo je mojega dela pri tem. Hotel sem do silega naliti medicine za Fašino in Mihaelovo šenitovanje, pa ne vem, če nisam namestu medicine navaril grenkega piva. Kaj, če se Mihael vrne k prejemnemu sklepu in sledi Kržiši ter si nadene habit?...«

Tu je gospoda Zaglobo kar mrzno pretresel, zato je pospešil korak in čez trenutek je bil v sobi gospoda Mihaela.

Mali vitez je hodil po sobi kakor divja zver po kletki. Celu mu je bilo strahovito nagubano, oči steklene — trpel je neizmerno. Ko je zagledal gospoda Zaglobo, je naglo pred njim obstal, si položil roke na prsi in kriknil:

»Povej mi, gospod, kaj vse to pomeni?«

»Mihael,« je odgovoril Zaglobo, »pomisli, koliko deklet gre veako leto v samostan. To je nekaj navadnega. So take, ki gredo proti volji staršev v zaupanju, da jim bo Gospod Jezus stal ob strani, kaj pa šele taka, ki je prosta...«

»Ni več dlje skrivnosti!« je zaklical gospod Mihael. »Ona ni prosta, ker mi je pred odhodom obljubila ljubezen in roko!«

»Ha,« je rekel Zaglobo, »tega nisem vedel!«

»Tako jek je ponovil mali vitez.

»Dá se torej morda pregovoriti?«

»Ne briga se več zame! Ni me hotela videti!« je zaklical Volodijovski z globoko boleščjo. »Jaz sem hitel semkaj noč in dan, ona pa me še videti noče več! Kaj sem takega storil? Kakšni grehi me teže, da me preganja srd božji, da pometa veter z menoj kakor z velim listjem? Prva mi je umrla, druga gre v samostan, obe mi je Bog sam vzel, ker sem očitno preklet, zakaj za vsakogar je usmiljenje, za vsakogar milost, samo zame ne!...«

Gospodu Zaglobi je duša zadržela, da ne bi bolest potegnila malega viteza za seboj in ne bi začel zopet Boga preklinjati kakor nekda j po smrti Anuše Borzobohste; da bi torej njegove misli drugam obrnil, se je oglasil:

»Mihael, ne dvomi, da je tudi nad teboj usmiljenje, ker bi tak dvom bil greh; saj vendar ne moreš vedeti, kaj te jutri čaka. Morda bo prav ta Kržiša, če se spomni tvoje osrčenosti, še spremenila svoj sklep in ti držala besedo. Drugič pa, poslušaj me, Mihael, ali ni to uteha, da ti tistega golobika jemlje sam Bog, naš usmiljeni

Oče, ne pa mož, ki hodi po zemlji. Sam povej, ali bi bilo tako boljše?«

Na to je začel mali vitez strahovito z brčicami migati in z zobmi škripati; s pridruženim in pretrganim glasom je kriknil:

»Če bi to bil živ človek? Ha!... naj-bi se tak našel! Jaz bi rajši!... ostalo bi maščevanje...«

»Tako pa ostane molitev!« je rekel Zaglobo. »Poslušaj mene, stari prijatelj, saj ti boljšega sveta nihče ne dá... Morda Bog še tudi spremeni vse na dobro. Jaz sam... veš... druge ti nisem želel, ali ko vidim tvojo žalost, me s teboj vred boli in s teboj vred bom Boga prosil, da te potolaži in ti znova nakloni srce te neprijazno gospodične.«

S temi besedami si je začel gospod Zaglobo otrirati solze, bile pa so to solze odkritosrčnega prijateljstva in sočutja. Ako bi bilo v njegovi moči, bi bil v tem trenutku rad vse popravil, kar je bil storil, da odstrani Kržišo, in bi jo bil prvi pripeljal Volodijovskemu v objem.

»Poslušaj!« je rekel čez trenutek, »porazgovri se še s Kržišo, razloži ji natanko svojo bridkost, svojo neznožno bolečino in Bog naj te blagoselovi. Kamenitno srce bi morala imeti, če ne bi sočustvovala s teboj. Toda uverjen sem, da tega ne stori. Hvalevreden je habit, a ne sme biti sešit iz krivice, storiene človeku. Povej ji to. Videl boš... Ej, Mihael! Danes jogaš, jutri pa bomo morda pili na tvoji zaroki. Prepričan sem, da bo tako Deklišu se je stožilo pa ji je zato habit prišel na misel. O, pojde v samostan, ampak v takega, v katerem boš ti h krstu zvonil... Morda je tudi res nekoliko bolelna pa nam govori o habitu zato, da bi nas preslepila. Vendar iz njenih ust tega nisi slišal, in ako Bog dá, tudi ne boš slišal. Ha, dogovorila sta se, da bosta čuvala skrivnost, pa je ona ni hotela izdati, torej pisek v oči, pisek v oči! Da, da, to ni nič drugega kakor ženska zvižavnost!«

(Nadaljevanje.)

Pomen Franca Jakliča za Dobropolje in Suho Krajino

V nedeljo, dne 18. junija 1939 bo v Dobropoljeh blagoslovljen in slovesno otvorjen nov veličasten prosvetni dom — Jakličev dom. S tem se hoče dobropoljska dolina oddolžiti svojemu pokojnemu velikemu rojaku za vse, kar je za njo dobrega storil. Lik pokojnega Jakliča bo stal kot svetla zvezda že v splošno kulturno-politični zgodovini slovenskega naroda. Mimo njega ne bo mogel nihče, ki bo poizkusil dognati socialno gospodarski sestav kočevskega okraja na prelomu 20. stoletja. Še posebno pa se je čutil Jakličev vpliv v farah, ki se vsaj prometno-gospodarsko nagibajo k Dobropoljam: Škočljan, Rob, Turjak, Ambrus in Struge.

Pokojni Franc Jaklič je bil izrazit primer pristnega Dobropoljčana in kmečkega človeka iz Suhe Krajine. Kar je kot pisatelj Podgoričan napisal in kar je v svojih spisih likov orisal, jih postavimo lahko na Krko, v Zagradec, v Smihel v Dobrnič, v Žužembek, v Ambrus, v Binje, — ali kamor koli drugam v Suho Krajino — pa naj si je posegal v svoji povesti ali v Ribnici ali na Volako, ali pa v Zagorico, predstavnico vaških posebnosti in najduhovitejšega ljudskega dovtipa dobropoljske doline, v vas, ki je obenem s svojo revščino in s trdim kmečkim delom ipak ostala slej poprej vzor zdravega kmečkega duha in neomajne katoliške zavesti naše širne doline.

Ne bo odveč, ako prav v »Domoljub«, družinskem listu našega katoliškega podeželja pribijem ob tej priliki nekaj dejstev, ki zgovorno dokazujejo, kolikšnega pomena je bil Franc Jaklič — Podgoričan v Dobropolju in za Suho Krajino.

O Francu Jakliču je bilo splošno znano, da je bil najboljši dr. Krekov delavec v tem smislu, da je znal njegove načrte najhitreje, najbolje, najprevidnejše in tudi najsolidnejše izvršiti v dejanskem življenju. In tako je on ustanovil prve hranilnice in posojilnice ter prva kmetijska društva. Te zadruge so bile temelj gospodarske osamosvojitve Dobropolja in Suhe Krajine izpod jarma oderuhov. Jakličeve zadruge niso propadle. Stale so kot hrast v viharju in stoje še danes, dasi jim je prošla gospodarska kriza mnogo škodila. Kdor pogleda pomorno in lepo slavno kmetijskega društva v Dobropoljah in pomeni ob tem, da je on sezidal to stavbo krog leta 1900 kot tedaj malo pomembne učitelj, v času, ko je bilo tako ali pa še hujše pomanjkanje denarja, kakor v pretekli krizi, mora priznati, da je bil Jaklič izreden mož, ki je delal za desetletja naprej.

Jaklič je bil pravi ljudski učitelj. Ne mislim tu šole, na kateri je učiteljeval in nadučiteljeval,

marveč bralna in izobraževalna društva. Že pred 44 leti je Jaklič ustanovil v Dobropoljah bralno društvo, predhodnika kasnejše katoliške prosvete. Vsi moške iz one dobe so bili naštani in izobraženi. Položili so temelje kasnejšemu prosvetnemu delu v ljudski dvorani Štefove hiše. Rod, ki danes gospodari v Dobropoljah, je zajemal tu svojo širšo ljudsko izobrazbo in si tu širil svoja obzorja. Sedaj smo že daleč naprej. O, da bi bil ta napredek za rod, ki raste, tudi duhovno tako globok in širok, kakor terjajo to od nas težki časi, v katerih živimo!

Kot deželni in državni poslancee je bil Jaklič vzor ljudskega politika: nobene prešernosti v značaju, tih in skromen in priden kot čebela. Poštenjak v vseh ozirih, nesebičen, nič častihlepen, nič lakomen denarja in svetnih dobrin. Ceste, katerih gradnje je dosegel, tečajji, ki so se vršili na njegovo pobudo, — vse je šlo po načelu: iz ljudstva za ljudstvo. Zato pa je bila n. pr. skrb za umno kmetijstvo za časa Jakličevega delovanja razvita tako, kot nikdar več kasneje. Modernizacija hlevov, gnojnične jame, umetna gnojila, odbir govejse pasme, airarna in mlekarna, živinorejska zadruga, šolanje kmečkih fantov po tečajjih itd., itd. — In kaj bi še vse bilo, da leta 1914 ni zavihrala svetovna vojna! Da, tudi v politiki je Jaklič postavil vzor moža, ki mu je skrb za ljudstvo najvišja zapoved!

V jedi in pijači je bil Jaklič skromen in zmeren. V združenem in političnem delovanju nesebičen in se ga nezasluzen denar ni prijel. Bil je pokoren sin učeca Cerke. Ničesar ni podvzel brez sporazuma s svojim župnikom in kaplanom. Svoji še živeči dobri ženi — učiteljici je bil ljubeč mož in svojim 9 otrokom nad vse skrben oče. Sam vzgleden katoličan, ki je izpolnjeval božjo postavo, je vodil družino v cerkev in k oltarju Gospodovem, zavedajoč se, da so otroci najprej božja lastnina nato šele staršev, ki jim po božji volji posredujejo le umrjete telo. In tako imamo v njegovih okrožih same izrazite katoličane, ki so svoji fari v diko in v ponos.

Naj novi prosvetni Jakličev dom v Dobropoljah oznanja vekovito slavo njegovemu imenu, nam pa naj bo v pomoč, da bodo tudi nova pokolenja rastle v tem domu iz korenin božjih postav, ker si bomo le na ta način izprosili za svoje delo božji blagoslov. zakaj: »ako Gospod ne zida hiše, zastoj se trudijo oni, ki jo zidajo.« F. Z.

Ljudje, varujte se nepotrebnih pravad!

Hudo je, če ima sosed hudobnega soseda. Prepripi so na dnevnem redu, vsak dan se izcimri kakšna neprijetnost, ki rodi zelo slabe posledice. Navadno pa postane ta sosed, ki je nekaj časa potrpežljivo prenašal nagajivost svojega soseda, nestrpen in začne prav tako nagajati sosedu. Sovaščani se pridružijo deloma temu, deloma onemu nakar je kmalu vsa vas v sovraštvo, nastanejo dolgotrajne in zelo drage pravde, ki peljejo včasih tako daleč, da se mora pravdar hudo zadolžiti, ali ga pa celo poženejo z grunta. Poglejte, dragi bravci, ali se ne nahaja v vaši vasi znabiti posestvo, ki je zaradi lastnikovega pravdanja prišlo v druge roke. Vendar ljudi do prav nič ne izučijo; sodniki tožijo, da se ljudje čimdalje bolj pravdajo, pa vedno tako rekoč za prazen nič.

Poglejmo sledeči slučaj. Gašper in Gregor sta bila soseda. Gašperjevo dvorišče je v dveh straneh mejilo na Gregorjev vrt; dvorišče je bilo za okrog 50 m nižje, kakor vrt. Da se ni zemlja sipala z Gregorjevega vrta na nižje ležečo Gašperjevo dvorišče, je bila na obeh straneh narejena kamnita škarpa, ki je bila ravno tako visoka, kakor površina vrta, ter poraščena s travo in mlečkom, tudi bezeg je raste! na tej škarpni ali praprot. Na čevarem svetu je prav za prav stala škarpa, ni nihče natančno vedel. Lastila sta si jo oba soseda, škarpa je bila na zahodni strani dolga 2½ metra, na južni strani pa 18 m ter je z enim koncem segala skoraj do javne ceste, na katero sta na vzhodni strani mejila tudi dvorišče in vrt.

Gregor pa je hotel napraviti proti javni cesti lično ograjo, za kar je dobil tudi dovoljenje od županstva; v to svrhu je Gregor odkopal za prilično en meter škarpe, svet splaniral ter na ta prostor postavil betonski steber, 3 metre proč na svojem prostoru pa ravno tak steber; ta dva stebra naj bi služila za stebre vratom, ki jih je nameraval napraviti. Ko je Gašper to videl, je tako zahteval od Gregorja, da mora steber podreti in škarpo nazaj postaviti, za kar se pa Gregor ni zmenil.

Gašper je vložil tožbo zaradi motenja posesti in je v tožbi prav tako zahteval, da Gregor odstrani steber in zgradi nazaj podrti zid v dolžini 1 m in v tisti širini, višini in kakovosti, kakor je ostali del škarpe. V tožbi je trdil, da je na tej škarpni leta in leta s svojimi posestniki predniki izvrševal vsa posestna dejanja, žel travo, obiral bezgovo cvetje, popravljal škarpo in poravnaval račune za popravilo, sadil radič itd. Prav tako je trdil tudi Gregor; žel je travo, sekal bezgovo grmovje, popravljal škarpo itd. Vršili sta se dve razpravi, ena na kraju samem, ki je trajala z enournim presledkom vred 13½ ure. Zaslišanih je bilo preko 20 prič; te so izpovedovale dobro za Gašperja, one pa za Gregorja. Resnica pa more biti le ena, zato je sodnik razsodil, da Gregor ne bo podrl stebra in ne postavil škarpe nazaj, ker se ni izkazalo, da je bil Gašper v zadnji dejanski posesti te škarpe, dočim je Gregor imel celo oblastreno dovoljenje za postavitev stebra. Prizivno sodišče pa je dokaze

Naše prireditve Blagoslovitev novega Prosvetnega doma v Križah na Gorenjskem

V nedeljo, 18. junija, bodo popoldne ob 2 blagoslovili v Križah pri Trziču Prosvetni dom. Velikanski obseg novega doma priča, koliko skrbi mu je moral posvetiti kriški župnik, č. g. Hartman, s sodelovanjem delovne mladine in gnotno podporo poštenih vaščanov. Da navdušimo te idealne delavce, je dolžnost vsakega prosvetarja iz kranjske dekanije, da se udeleži blagoslovitve in z njo v zvezi Prosvetnega tabora s telovadnim nastopom. Prireditve se vrši pod pokroviteljstvom g. bana dr. Natlačena. Sodeluje godba iz Trziča. Pokažimo svojo moč zlasti z narodnimi nošami, kroji in vsemi društvenimi zastavami.

Blagoslovitev Jakličevega doma v Dobropoljah

Blagoslovitev Jakličevega doma v Dobropoljah, in romarski shod pri Sv. Antonu na Zdeneki rebri se vrši 18. junija 1939, in sicer je popoldne ob 10 romarski shod s sv. mašo in pridigo pri Sv. Antonu, znani romarski cerkvi, in popoldne je blagoslovitev Jakličevega doma na Vidmu ob 2 popoldne. Nato se vrši akademija v novem domu. Vsi so prav lepo vabljeni, da se udeležijo te slovesnosti.

Mladinski tabor v Vavti vasi

Mladinski tabor novomeškega okrožja ZFO s sodelovanjem Dekliških krožkov bo v nedeljo, 19. junija v Vavti vasi. Popoldne ob 9 spreved, nato sv. maša v župni cerkvi in prosvetni tabor pred župniščem. Popoldne ob 2 litanije, ob 3 telovadni nastop. Dokažimo s vojo udeležbo, da čutimo z našo mladino!

Selca vabijo

Dne 18. junija bo v Selcih okrožni tabor za škojeloško fantovsko in dekliško okrožje, združen s proslavo 30 letnice Katol. prosvetnega društva. Obenem bo ta dan blagoslovljen nov odsekovni prapor, ki je gotovo edinstvena umetnina te vrste. Saj je mladina dala uvesti v prapor obraz Janeza Ev. Kreka, ki je tako rad zahajal med Selčane in med njimi silno veliko delal zlasti na prosvetnem in socialnem polju, tako da se še danes tudi pri mladi generaciji zelo čuti Krekov vpliv. V hvaležen spomin nanj in na njegovo delo je mladina upodobila na najvidnejšem mestu njegovo sliko, ki jo bo vedno spominjala smernic, ki jih je on začrtal.

Selška mladina se z veliko vnemo pripravljala, da bo čimbolj slovesno sprejela svoje brate in sestre, ki bodo prihiteli ta dan v Selca. Pridite nas pogledat, da se naučijete idealizma in veselja, ki ga naši mladini ne manjka, da se boste vrnili tudi Vi duševno pomlajeni domov.

Sporod je tale: Ob 9 sprejem gostov in spreved skozi vas, sv. maša na prostem, nato zborovanje in kosilo. Ob 2 litanije, ob 3 telovadni nastop in potem prosta zabava. Sodelujeta loška in domača godba. Za okrepčila bo poskrbljeno. Bog živi in na veselo svidenje v Selcih 18. junija.

drugače ocenilo in izreklo, da mora Gregor steber podreti, ne pa tudi škarpe nazaj postaviti. Stroški prve inštanice so znašali na vsaki strani okroglo po 2500 din; vsak je moral plačati svoje stroške; stroški druge inštanice so bili majhni, okrog 250 din, in te je plačal Gregor.

Sedaj pa pobližje oglejmo ta slučaj; Gašper je res dosegel, da se je moral steber odstraniti, toda to ga je stalo 2500 din, Gregor pa, ki je imel namen napraviti lično ograjo in vrata, je moral plačati skoraj 3000 din in nobeden od njih nima sedaj prav nič drugega, kakor manj denarja v žepu in veliko sovraštvo v srcu.

Naše škodljive rastline

Kor smo že govorili o krompirjevi in trtni plesni, ne moremo si kaj, da ne bi spregovorili še o snetih, ki uničujejo mnogo naših trav žitaric.

Izmed teh sneti je znana zlasti prašnata snet, ki povzroča na ječmenu, ovsu, pa tudi na pšenici, precejšnjo škodo. Le poglej si, ko žito dozoreva, klaske take trave žitarice. Tam, kjer bi po tvojem pričakovanju moralo biti lepo, zdravo zlato zrno, najdeš nekoliko črnorjavega prahu, ki ga prvi veter v lepem, suhem vremenu odnese in klas ostane prazen. Kdo je povzročil to škodo?

Majhna, drobna glivica, ki je prišla z žitnim semenom na njivo, kjer poganja iz podgobja, tako imenujemo tanke, iz kličnega zrna razvite niti, tanko, proti koncu v še tanjšo niti razcepljeno nit. Vsaka nit ali vejica glavne niti na koncu odebeli in razvije okroglaste trosje, ki takoj pohenijo in se s svojimi zelo tankimi nitkami zarijejo v kaleče seme, rastejo z njim in pridejo v razvijajočo se seme, kjer prodro tanko kožico in pridejo na dan kot črn prah. Vse življenje tega podgobja gre na račun gostitelja, torej ovsa, ječmena, včasih tudi pšenice.

Kako se ubraniti tega škodljivca:

Možno je več načinov obrambe! Nekateri priporočajo žito, preden ga seješ, izprati v modri galici (v 14 urah je bojda trosje uničeno), poleg tega pa skrbno odstraniti vse ob mejah njiv rastoče trave kot pahovko; menjavati žito, to je ne istega žita vedno sejati na isto njivo. Trosje prašne sneti izgubi v kakih treh letih kaljivost.

Dočim opisana kvarljivka ne napravi po pšenici mnogo škode, jo pa napravi zato druga, nič manj škodljiva, pa prav tako znana gliva, ki sicer ne spada več med sneti, marveč jo prištevamo rjam.

To je žitna rja. Ta namreč ne napada toliko klasja, pač pa ostale dele rastline. Žitna rja se pa more razvijati le tam, kjer raste v bližini njiv česmin.

Koncem pomladi ali začetkom julija opaziš na listih in bilkah rjave proge ali tudi kopčke, le redkokdaj jih najdeš tudi na klasu. Kaj so ti kupčki ali proge? Nič drugega kot podgobje glive, ki se hrani na račun žitne trave. Iz podgobja ali kot ga tudi imenujemo micelija, se dvigajo ravne nitke, ki na koncu nabreknejo v krogljice, polne rumene vsebine. To so enostanični poletni trosi, ki jih raznašajo veter, ptice, dež, pa tudi razne žuželke od bilke do bilke. Ti trosi se razvijejo, ko pridejo na primerno rastlino v novo rjo. Razmnoževanje te glive se vrši silno hitro in v velikem obsegu, saj zadošča le kakih 10 dni, da more v novi rastlini naseljeno trosje razviti nove trosje ter jih poslati okuževat druge rastline. Iz tega je razumljivo, kako je mogoče, da se ta rja tako silno naglo širi in da povzroči toliko škode.

V jeseni pa ali že koncem poletja najdemo med navadnimi trosi nekatere bolj podolgovate, debele in temnorjave. To so žitni trosi, določeni, da prezimijo, ostanejo na njivi in vzkale šele prihodno pomlad. To kaljenje se izvrši tako, da poženejo iz trosja troski, ki pa morajo preiti na druge vrste rastlino, n. pr. na česmin, sicer poginejo. Ako najdejo tako rastlino, se razvijejo v mešičke, ki dajo troske. Ti vzkale, prederajo česminov list in pridejo na spodnji strani lista kot rjava, šuščača plodišča ven. V teh čašičah se razvijejo nizašni trosi, ki vzkale na žitnih listih.

Baš zaradi potrebe po meni gostitelja, je možno rjo odpraviti. Treba je le pridno odstraniti iz bližnjih njiv, na katerih je posejano žito, ves česmin. Prav tako je skrbno odstraniti vse ostanke slame, ki jo je treba požgati, strnišče pa izruti in tudi sežgati, sicer je boj proti temu sovražniku brezuspešen.

Slično škodo dela na grahu grahova rja, znana je tudi pegasta in kronasta rja, izmed sneti pa smrdljiva snet, turščena snet in prosena snet.

NOVI GROBOVI

n Presveto Sree — usmili se nas! V Smartnem ob Paki je odšel h Gospodu po večno plačilo dekan in kons. svetnik Karel Presker. — V Mariboru je umrl poštni poduradnik v p. Jakob Vodopivec. V Mariboru je preminul veleposestnik Viktor Koren. — Na Pobrežju pri Mariboru so djali v grob poročevalca v ministruvstvu prosvete Joška Kosa. — Istotam so pokopali soprogo policijskega uradnika Kristino Pavletič, roj. Hrobat. — V Braslovcah so položili k večnemu počitku posestnika Miho Marovta. — V Ljubljani so odšli v večnost: Marija Gregorc roj. Jeranič; žena ravnateljca Zadrudne zveze Asta Basajeva, stavbenik Franc Dždek, mizarški mojster Janez Zorman, Srečo Bekš in dijak 7. razreda klasične gimnazije Ciril Belič. — Gospod, daj jim večni mir!

Kmetje!

Vaša stanovska organizacija je
Kmečka zveza!

V družbi je govor naneseel na glasbo, le Korantar se ni oglasil.

»Mar nisi tudi ti muzikalčen?« ga je vprašal eden iz družbe.

Korantar se je nasmehnil: »O, pač in moja glasbena nadarjenost mi je nekoč rešila življenje.«

Vsa družba je postala pozornost nanj ter ga poslušala. »Nekoč, ko sem bil še mlad fantič, je nastala huda povodenj, tako da nam je hišo odneslo. Oče in mati sta se rešila na veliki mizi in plača po reki navzdol.«

»Toda, kje pa je tu kaj tvojega muzikalčnega talenta?« je vprašal eden.

Korantar: »I, no, jaz sem pa očeta in mater spremljal na klavirju.«

Sprejem o diji konvikt v Ljubljani

V križanski dijaški konvikt v Ljubljani se sprejemajo nepokvarjeni in nadarjeni sinovi katoliških staršev, ki se želijo posvetiti duhovniškemu in redovniškemu poklicu v križniškem redu. Vsa pojasnila daje redovno predstojništvo. Prošnje se naj pošiljajo na naslov: Križanski priorat, Ljubljana.

d Hrana in razpoloženje. Neki danski zdravnik, ki je dvajset let raziskoval učinek različne povrtine, je dognal, da na primer krompir pomirja človeka, špinača ustvarja močno voljo, solata iz cikorije pa ustvarja sanjavo... Kdo bi vedel, ali je vse to natančno tako, toda eno vemo, vsi po izkušnjah: skodelica dobre bele kave, pripravljene s pravim francoskim, ki ga izdelujejo iz korenin domače požlahtnjene cikorije, nas vedno spravi v dobro razpoloženje.

On (na izletu): »Mož, ki je živel v tej hiši, je nekoč pogledal v cev puške, če je nabasana.«

Ona: »Kako to veš?«

On: »Na njegovem nagrobniku stoji tako zapisan.«

Po dvorišču velike kmetije je oblaetna stopal mestno oblečen človek, pogledal v hlev, na skedenj itd. »Kaj pa hočete tu?«, ga je ogovoril Dobernik.

»Jaz sem uradnik poljedelskega ministruva in ima pravico, da pregledam vaše in vsako druga posetovito od vseh strani. Tu moje pooblastilo.«

Dobernik se je obrnil ter zavil v vežo. Čez nekaj časa je začel klice na pomoč. Ko stopi pred vrata, je videl, kako njegov junec dirja naravnost proti uradniku. »Pomagajte, pomagajte!« je vpil in bežal.

Dobernik pa je zavpil: »Kar vaše pooblastilo mu pokažite.«

Usmiljen učence. Janežek (kateriga je Mihec natepel): »Čakaj, te bom zatožil učitelju.« — Mihec: »Lepo te prosim, nikar tega ne stori, saj veš, da je učitelj bolan na srcu.«

SCHICHTOV
RADION

vsebuje
MILO!

dobro, blago Schichtovo milo, ki med kuhanjem struji skupaj s kisikovimi mehurčki skozi tkanine in odpravi vsa nesnago. Porilo se kar sveti tako je čisto in belo.

RADION BELINA!

Schichtov
RADION
pere sam!

RADIO LJUBLJANA

od 15. do 22. junija 1939

Četrtek, 15. junija: 18 Koncert Radijskega orkestra — 18.40 Slovensčina za Slovence — 20 Pevski zbor »Grafiček«. — Petek, 16. junija: 18 Ženska ura: Naš najmlajši — 18.40 Poljudna novodila za zaščito pred zračnimi napadi — 19.30 Kotiček SPD: Navodila dijakom za počitnice. — Sobota, 17. junija: 18 Za delopust igra Radijski orkester — 18.40 Na olimpijskem dnevju — 20 O zunanji politiki — 20.30 J. Vombegar: Kdor stika, ta staknel! Veselo zgodbe iz življenja Jaka Smodlake in njegovih. — Nedelja, 18. junija: 9.45 Verski govor — 10 Prenos cerkvene glasbe z Viča 17 Kmetijska ura: Obisk pri krožku travnih semenarjev — 17.30 Akademski pevski kvintet in Kmečki trio — 20 Pevski koncert. — Ponedeljek, 19. junija: 18 Zdravniška ura: Moderno zdraviljenje duševno bolnih — 18.40 Iz kulturnega življenja koroških Slovencev — 20.30 Koncert starih mojstrov — 22.15 Narodne pesmi poje ter-ter Stritar. — Torek, 20. junija: 18 Šramel »Škrjanček« — 18.40 Naši narod. in knjižni spomeniki — 22.15 Samospevi, g. Drago Burger. — Sreda, 21. junija: 18 Mladinska ura: Tujski promet in šolska mladina — 18.40 Kulturna elika Novega mesta, II. del — 20 Prenos iz ljubljanske opere.

d Bolniki so povsod. Zato je neobhodno potrebno, da se pazi na urejeno prebavo. Zdravniki priporočajo Darmol odraslim in otrokom. Tudi pri večkratni uporabi ne nastopa navada. Uporabljajte pri zaprtju dobro odvajalno sredstvo Darmol. Dobi se v vseh lekarnah. Reg. 25.801-37.

Nagrobne spomenike

Iz starega pokopališča Sv. Krištofa (ter nove spomenike) po nizki ceni dobite dokler traja zaloga pri kamnoseku
KUNOVAR FRANJO
pokopališča Sv. Kriš, Ljubljana.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje prideleke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe. Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Pomočnika in vajenca

za kovaško obrt sprejem takoj. Jože Fabjan, splošno kovaštvo, Dolenja vas 16, p. Mirnapeč.

Moške obleke

perilo in vsa oblačila po priznani nizkih cenah si nabavite pri Preskerju, Sv. Petra a. 14, Ljubljana.

Merjasca

tri mesce starega, za plemo, kupim. Ignacij Krule, mlinar, Belnek Moravče.

Kmetijo

v občini St. Janž na Dolenjskem prodam zaradi družinskih razmer. Posestvo, obstoječe iz približno 40 oravov, 13 gozdnih zaraščenih parcel, deset glav živine, posloplja in zemljišča v najboljšem stanju, vse pritičline pri posestvu, studenčna voda pri hiši, se prodaja po dogovoru pod ugodnimi pogoji, v celoti ali deloma. Podatke da iz prijaznosti notarska pisarna v Radcah.

Kovačnico

s posestvom na prometnem kraju prodamo ali oddamo v najem. Občina Tomišelj, srez Ljubljana.

Ajdova moka

po 3 din, koruzni zdrob in moka 2 din, graham moka za sladkorno bolne 5 din. Razpošilja vsako množino po povzetju. — Sedej Pavel, umetni mlinar, Javornik na Gorenjskem.

Majhno posestvo

v Logatecu, 20 minut od postaje - naprodaj. Polzve se pri Matevžu Meze, Blekova vas 7, Logatec.

Pozor!

Že z 10.000 din si lahko zavarujete brezskrbno življenje, ako pristopite k novemu podjetju. Ponudbe na upravo »Domoljuba« pod zn. »Laboratoren« št. 9558.

Čevlje

ostanke raznih fazon, poceni prodaja Stermeckl, Celje.

Dva močna voza

ugodno prodaja Lovro Zorc, Vič 13.

Vsaki osebi - družini

nuđimo stalen zaslužek doma. - Pišite: A nos, Maribor.

Gepelj

v zelo dobrem stanju ugodno prodaja Kalan, Suha 16, p. Kranj.

Hišo z vrtom

prodam po nizki cen. Pečan M., Vrhovci — pred Bokavskim gradom, p. Dobrova.

Hlapca

vajenega vseh kmečkih del, takoj sprejemem. Ljubljana, Vodnikova cesta 111.

Več miz. pomočnikov

izveženih za stavbno mizarstvo, sprejme takoj Janez Stare, Vodic.

Hlapca

za kmečka dela sprejme Zajtsek Ivan, Zapuže 9, St. Vid nad Ljubljano.

Težkega konja

5 let starega, prodam. Rakovec Štefan, Vnanje gorice št. 35, Brezovica.

Dekle

pridno, pošteno, vajeno vseh kmečkih del, dobi stalno službo v dobri hiši. Plača 200 do 300 din. Ponudbe v upravo »Domoljuba« pod »Na Gorenjskem« št. 9694.

Brinje in fige

zopet na zalogi. Fran Pogačnik, Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 33.

Gepelj

dobro ohranjen, prodaja Sink Franc, Suha 9, Kranj.

Hlapca in dekle

sprejemem. Tomačevič št. 25 pri Ljubljani.

Ježkova mlatilnica

naprodaj. — Jernejc, Stožice 12, p. Ježica.

Kmečkega hlapca

17 do 20 let starega, takoj sprejemem. Oglašiti se pisмено ali pa osebno. Naslov pove uprava »Domoljuba« pod št. 9932.

Posestvo

srednje veliko, v lepem industrijskem kraju na Gorenjskem, vse na ravnen, hiša in gospodarsko posloplje v dobrem stanju — naprodaj. Naslov v upr. »Domoljuba« pod 9531

Žene in dekleta!

Poceni naprodaj večje število šivalnih strojev, otroških vozičkov, koles in še ogromno število drugih predmetov pri »Prometu«, nasproti križanske cerkve. Tudi ob nedeljah dopolnje na ogled

Kosilnica

naprodaj. - Brezovica št. 74, pri Ljubljani.

Nov redilni prašek

»REDIN« za prašiče. — Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Zadoštuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 6 din, po pošti 12 din, 3 zav. po pošti 24 din, 4 zav. po pošti 30 din. — Mnogo zabvalnih pisem.

Moštova esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekla za 150 litrov din 20.—, po pošti din 35.—, 2 steklenici po pošti din 65.—, 3 steklenice po pošti din 75.—. Pazite pravi Redin, in Mostin se dobi samo z gornjo sliko.

Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul.

Nekaj o ciganih

Cigane prištevamo med najznamenitejše narode sveta. Njihova domovina je po sodobnih dognanjih Indija, katero so zapustili pred tisočletjem. Danes so raztreseni po vsem svetu, v njihovih žilah se kot pred tisočletjem pretači nomadska nemirna kri, ki jih goní iz kraja v kraj. Njihovo število cenijo na okroglo dva milijona.

Ciganom je lastno, da ohranjajo svojo častokrvnost skozi stoletja. Vsi so večinoma srednje veliki, vitki, svetlo-rjave barve, okrogle brade, visokega čela in črnih las. Iz črnih oči govorijo zvitost, strah in sovraštvo ali tudi brezmejno navdušenje. Njihova narodna jed je pečen ječ, radi uživajo tudi mastno svinjino, pijejo pa najraje žganje. Kadilci so ponavadi moški in ženske. Oblačijo se pestro, pri čemer ljubijo najbolj zeleno in rdečo. Prava ciganska stanovanja so šotori, ki jih vozijo na vozev. V nekaterih deželah najdemo tudi pravrate ciganske vasi. Namesto hiš vidimo tam ilovnate ute z ognjiščem sredi sivega prostora. Dela cigani niso vajeni nobenega in se preživljajo s prosjačenjem ali tatvino, v najboljšem slučaju z gozdbo. Godba jim je v krvi. Ne poznajo not in ne muzikalnih postav, a igrajo po postuhu tudi najtežje komade z nenavadno virtuoznostjo. Neresnica je, da bi cigani čveli npravno razbrzdano življenje. Zenijo se v zgodnji mladosti, ločite zakonov so izredno redke, otroškega blagoslova je po navadi prav obilo. Posebej vere nimajo, pač pa se radi prilagodijo veropovedim pokrajin, kjer se nahajajo. Omenimo naj še njihove plese, ki izražajo cigansko strastnost in divjino. Ciganski jezik je posebnost zase. Sliči govoric ljudstev v azijskem Hindukušu in Kaliristanu. V Evropi nastevajo 14 raznih narečij, v katerih se nahajajo dokaj evropskih besedi. Nekaka narodna ciganska vršina je njihov neukrotljivi, silni ponos.

Fantje!

Kadar mislite kupiti novo obleko, klobuk, srajce, nogavice, kravate — premislite dobro kaj boste šii ... Ne bo Vam žal, ako si ogledate zalogo gornjih predmetov; prav posebno Vas bodo pa zanimali novodobni **bleketjalni** in nadomestni deli!

IVAN A. GROSEK

trgovina z mešaním blagom

TREBNJE na Dolenjskem

Dobro domačo pijačo brez dodatka pravega sadjevca naredite z **Jablinom** iz drogerije **Ivan Kanc**, Ljubljana. Nebotičnik Zavoj Din 20.—, poštnina posebel.

Črni gaber

od 16 cm premera in 120 cm dolžine naprej **18cem** vsako množino. — Ponudbe pod »Ostryac na upravo Domoljuba št. 8222.

Dobra vzgoja. »Jaz ne bom jedel močnika: se dere Peterček — »Moraš ga,« reče zapovedovalno oče. — »Otroku ne smeš nikoli na tak način vsiliti jedila,« se vmeša stric Jaka, ki ima svoja vzgojna načela. »Otrok naj si sam izbira.« — »No, dobro,« reče oče. »Peterček ali hočeš močnik ali zaušnico?« In Peterček si je izbral močnik.

Zahteva samo polovico. Gorišek je pokopal svojo ženo. Po pogrebu pride h gospodu župniku ter reče: »Gospod župnik, pogreb bi rad plačal.« — Gospod župnik mu reče: »Nič ne bom računal, saj ste tako velik revež.« — »Tisočkrat hvala,« odvrne ginjen Gorišek. Koj nato se poda k organistu. »Pogreb bi rad plačal,« pravi Gorišek. — »Jaz zahtevam samo polovico tega, kar ste plačali g. župniku,« pravi organist. — »No, polem pa petelokrat hvala,« reče Gorišek in zadovoljno stisne organistu roko.

Kupujte pri turkah, ki oglašajo o Domoljubu!

»Domoljuba« stane 28 din za celo leto, za inozemstvo 60 din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inserate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se karatunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 40-04. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košiček. — Za Jugoslovansko tiskarno: Jože Kramarič.